

Naročnina

za državo SHS:

na mesec Din 20
za pol leta 120
za celo leto 240

za inozemstvo:

mesečno Din 30

Sobotna izdaja:

celoletno

v Jugoslaviji Din 40

v inozemstvu 60

SLOVENEK

Cene inseratov:Enostolpna petlitna vrsta
malih oglaš. po Din 1'50 in
Din 2'—, večji oglaš. nad
45 mm višine po Din 2'50,
veliki po Din 3'— in 4'—,
oglaš. v uredniškem delu
vrstica po Din 6'—.

Pri večjem naročilu popust.

Izhaja vsak dan izvenredni
ponedeljka in dneva po
prazniku ob 4. uri zjutraj.
Pošilnina plačana v polovini.Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 6/III. Rokopis
se ne vračajo; neurankirana pisma se ne spre-
jemajo. Uredništva telefon 50, upravnništva 328.**Političen list za slovenski narod.**Uprava je v Kopitarjevi ulici 6. Čekovni račun:
Ljubljana 10.650 in 10.349 (za inserate) Sara-
jevo 7.563, Zagreb 39.011, Praga in Dunaj 24.797.

Zbor zaupnikov SLS.

Zaupniki Slovenske ljudske stranke so se včeraj, dne 11. decembra, zbrali v Celju, da končno veljavno določijo, oziroma potrdijo kandidate, ki so bili na okrajnih sestankih zaupnikov SLS postavljeni. Iz vseh delov in krajev Slovenije so prišli na zbor stari, v bojih preizkušeni strankini veterani in mlade moči, ki v kipečem navdušenju za ideale stranke slovenskega ljudstva dvigajo in krepijo strankin polet. Zbran je bil po svojih zastopnikih slovenski narod, da dovrši prvi glavni volivni akt, od katerega zavisi gibanost, sposobnost in borbena sila slovenske delegacije v bodoči borbi v narodni skupščini za samostojnost Slovenije.

Ob 10. dopoldne je bila dvorana Narodnega doma natlačeno polna, nakar je otvoril zbor načelnik Slovenske ljudske stranke, g. dr. Anton Korošec, od zborovavcev navdušeno pozdravljen. Načelnik je poročal najprej o sklepih vodstva Slovenske ljudske stranke, ki se je bilo sestalo prejšnji večer v Celju in je podal poročilo o volivnem gibanju in o strankinih smernicah v sedanji volivni borbi.

Poročilo načelnika dr. Korošca

Strankin načelnik je, vsak hip od navdušenega, viharnega odobravanja prekinjen, izvajal:

Dovolite mi, da najprej v par kratkih stavkih podam sliko sedanjega političnega položaja.

Večina narodne skupščine je morala, ne da bi se v parlamentu samem zrušila, od dati vlado manjšini. Da si manjšina pridobi večino, moramo v volitve. To je samo zunanja oblika postopanja. Stvarno in načelno pa to neustavno, neparlamentarno in vsled tega revolucionarno postopanje znači: Večina naroda si želi sporazuma, poštenja, reda in mira. Do tega ne sme ali še ne sme priti! Naj se nadaljuje politika nadvlade, izkoriščevanja, nezakonitosti in mržnje. Vsled tega na volišče!

Kaj je sedaj mogoče? Ako bodo volitve kolikor toliko svobodne, smo si v vseh taborih na jasnem, da dobi bivša parlamentarna večina dne 8. februarja zopet večino. Nisem slišal v nobeni stranki človeka, ki bi o tem dvomil. Politika sporazuma in borbe proti korupciji se bo potem nadaljevala, a razširila se bo v praveu, da si zajamčimo absolutno spoštovanje narodne volje.

Ako pa volitve ne bodo popolnoma svobodne, je vkljub temu več kot verjetno, da bo narod vendarle volil po svojem svobodnem prepričanju. Gotovo je, da je narod toliko dozorel, da si ne da od nikogar več komandirati, vsaj v svojo škodo ne. Ako pa bi nastopilo celo tako nasilje, da bi narod ne mogel niti izraziti svojega svobodnega mišljenja, potem seveda bodo nastale pri sporazumnih strankah ipovsem nove orientacije glede nadaljnje politike. O tem govoriti danes, se mi zdi prezgodaj, a mislim na to že sedaj ni prezgodaj. Toda to ne velja samo za nas, nego tudi za one, ki so do danes premalo mislili.

S politiko, kakor se je započela s sedanjo vsiljeno nam vlado in vsiljenimi volitvami, se torej narod tira v nove izredno težke notranje borbe. In to v vsakem slučaju, najsi bodo volitve magari bolj ali zelo nasilne. Mi si ne želimo takih borb, toda ako se nam usili, bomo znali storiti svojo dolžnost, da se bo enkrat tudi v naši državi ozračje popolnoma razčistilo. Samo čim prej, tem bolje! Kajti narod težko čaka, da se lahko zopet v miru in redu nemoteno razvija.

Mi Slovenci ne zahtevamo ničesar, kar bi bilo proti zdravi pameti, ali proti obstoju države. Mi zahtevamo svoje prirodno pravo. Nič več, nič manj! Mi se zavedamo svoje slovenske narodnosti in se hočemo kot slovenski narod v tej državi svobodno izživeti. O tem se z nami ne da več razpravljati, v tem oziru so za nas razprave končane. Samo o tem se da razgovarjati: Kako se da to uresničiti? Mi smo za pot mirnega, prijateljskega sporazuma s Hrvati in Srbi. Ako zna kdo drugo, boljše pot, naj nam jo pove! Glavno je in ostane za nas, da se omogoči Slovincem v državi vsestransko samostojno življenje. Ali se

oblika te samostojnosti imenuje slovenska republika ali federacija ali avtonomija ali oblast ali srez ali kar hočete, o tem bo sporazum med pametnimi in treznimi brati prav lahek. Le stvarno avtonomijo, stvarno samostojnost nam dajte!

Meni se je zdelo potrebno, da to zopet javno poudarimo, ker se vedno znova pozabljajo te temeljne resnice. G. Prepeluh je dolgo pisal in izdaljal "Avtonomista" in pričakovali bi, da vsaj on zna, kaj je slovenska avtonomija. Pa smo se zmotili in to dvakrat zaporedoma. K slovenski avtonomiji računamo v zemljepisnem pogledu tudi Prekmurje, a Prepeluhovi politični krušni očetje pa je hočejo za Hrvate, ki ga ne damo. Nadalje si predstavljamo slovensko samostojnost tako, da bomo mi Slovenci za se, da bo naše središče bela Ljubljana, a sedaj čujemo naenkrat, da bi morali pod Hrvate in imeti Zagreb za središče. Mi Slovenci odločno izjavljamo: brat vsakomur, Hrvat in Srbi, a podložnik nikomur! Zagreb nam je mil in drag, a Ljubljana je ljubljena naša matuška. Kdor tega ne razume, ne razume slovenske duše, je zgubil živo zvezo s slovenskim narodom, je postal pripravek Radičevega voza na Slovenskem. Mi se že tudi skoro dve leti sporazumevamo v važnih političnih vprašanjih z Radičevci, a smo pri tem vedno ostali samostojni, neodvisni, ne prodajamo ne slovenskega ponosa, ne slovenske zemlje!

Ker sem že pri Prepeluhu in Radiču, naj povem tudi svoje misli o monarhiji in republiki. Da je število republikancev v naši stranki po zadnjih dogodkih v Belgradu zelo, zelo naraslo, je nepobitno dejstvo. A kar se tiče našega načelnega stališča, smo ravno v Celju že enkrat rekli, da smo pristajali čistega demokratizma, to je, da ne oviramo vlada v državi narodna volja. Volja slovenskega naroda je sedaj: samostojnost v državi! Nihče nima prava, da nas v tem oziru ovira. In če nas ovira, naj si sam pripiše posledice! To je bilo naše stališče včeraj, je danes in bo ostalo za vedno. Radič je preteklo leto menjal monarhijo in republiko, kakor bolnik svoje perilo. Mi svojega stališča glede narodne volje ne bomo menjali! To bodo videli vsi, ko pride do revizije ustave, kjer bomo zahtevali, da se zajamči neomejeno pravo prvemu suverenu v državi, narodni volji. O Prepeluhovem republikanstvu pa ni vredno zgugljati besed. Ko je bil še socialdemokrat in bil tako močan, da je imel celo tri ali štiri ministre, so se mu tresle hlačice in si ni upal naskočiti monarhije. Ne verjamemo, da bi si sedaj upal, ko ne bo imel niti toliko poslancev.

Glede nadaljnjega razvoja naših političnih razmer čujemo, da bo navsezadnje, ako ne bomo pri sedanjih volitvah pred hegemonijo in korupcijo pekleknili na tla, prišla vojaška diktatura. Mi na tako grožnjo hlačkovno in svarilno odgovarjamo: Vojaške diktature so, kakor zgodovina kaže, začetek konca. Diktature so za narode neprijetne, a nevarne niso. Vojaštvo je vzelo iz naroda, je plačano od naroda, zato nimajo nič prave se z njim igrali proti narodu.

Še eno grožnjo moramo zabeležiti. Pravijo nam, ako ne boste pokorno služili velebrski hegemoniji in pustili pri miru velikih tatov, civilnih in necivilnih, potem bomo vas Slovence in Hrvate odrezali, amputirali in vas izročili za podložnike tujim državam! Ako bi mi hoteli Srbe pri Savi in Drini odrezati, bi vse ugotavljalo: to je veleizdajstvo! Ako se take besede o amputaciji Slovincem in Hrvatov čujejo celo iz ust, iz katerih se nikdar ne bi smele slišati, potem je to vse v redu. Tudi takaj dvojna mera. O amputaciji lahko rečemo: ni v našem programu, a se je ne bojimo. Pač pa opozarjamo, da je amputacija ravno tako kakor diktatura dvorezen nož. Kajti pri amputaciji bi škarje za razrezavanje gotovo ne bile ne v velebrskih ne v slovensko-hrvatskih rokah.

Našo državo krmarijo sedaj prestari in prenervozni ljudje, zato pa to nemirno hlastanje po neklih izrednih sredstvih, kako ozdraviti našo državo, in samo eno sredstvo je: Sporazum med brati! Pustite volji naroda svobodno pot! Narodi se med seboj

ne sovražijo, nimajo želje se medsebojno tlačiti in izkoriščevati, nimajo volje si drug drugemu negirati jezik in narodnost. V njih živi ljubezen, ki vsakeinu priznava svoje. Duh pomirljivosti je v narodih in temu duhu je treba pomagati do zmage. Pri teh volitvah mora pasti odločitev, kdo je za narodni sporazum in kdo je za nadaljno podpihovanje narodne mržnje. Velika sreča za državo bi bila, ako bi vihar ljudske nevolje odstranil vse, ki mu ne pristijo priti do miru in sprave!

O vojaštvu mi je treba še enkrat govoriti. Z ozirom na vojaštvo dobivamo od dveh strani očitanja: eni nam pravijo, da smo militaristični, a drugi, da smo antimilitaristični. Prvi očitek, da smo militaristični, je hudobno podtikanje. Pod militarizmom se razume navadno dvojno: ali da se daje vojaštvu vpliv tudi na notranjo in zunanjo politiko, ali da morajo narodi oboženi od pet do glave s krvjo reševati svoje medsebojne spore. Niti v enem niti v drugem smislu nismo militaristični. Generalom pravimo: proč roke od politike, a glede medsebojnih odnosov z drugimi narodi smo mi za mirno sožitje vseh narodov, za nekrvavo razsodišče in za najdalekosežnejšo razorožitev, v čemur edinem vidimo možnost, da se rešimo finančne katastrofe in ž njo gospodarske ter kulturne. Naš antimilitarizem pa obstoji v tem, da zahtevamo za vojsko zdravo in zadostno hrano, primerno obleko, lepo ravnanje, domače podnebje, enakopravnost in zmožljivost napram oficirjem slovenske in hrvaške narodnosti, pravičnost brez vsakega protekcionizma in korupcije v celi vojaški upravi. Ako je to antimilitarizem, to očitek z volilnim veseljem sprejmemo na svoja pleča. Mi pač na vsako stvar gledamo pametno in trezno, a tega omejeni ljudje ne razumejo, pokvarjeni pa nočejo razumeti.

Kdor je za vedno raščočil militarizem, za vedno večje oboroženje, ta ne ve, da pod državnimi terjatvami padajo na tla kmetje, obrtniki in delavci, a da državni prejemki ne morejo tudi uradniškega, učiteljskega in duhovniškega stanu obvarovati večkrat pred največjo bedo. Mi smo sedaj v tem razvoju, da se vsi stanovi, razven državnih tatov in kapitalistov, borijo za svojo eksistenco, da se pod njimi maejo tla mirnega, skromnega življenja in da se vsak dan ljudje obračajo v tujino, da najdejo kruh.

Zato je naše mišljenje, da trpeči stanovi ne smejo danes iti vsak na svojo stran, ampak se stisniti rama ob ramo ter skupno boriti za svoj ogroženi obstanek. In to jim je omogočeno pod streho Slovenske ljudske stranke, kot stranke celokupnega slovenskega naroda.

Ne prikrivamo si, da se v dnevnem življenju nahajajo nasprotja, a naša naloga je, ta nasprotja omiljevati in odpravljati, a ne jih uporabljati za medsebojni boj. Kdor hujska stan proti stanu, ni iz naših vrst. Prepričani smo, da s tem ravnamo v duhu krščanstva, ki z ljubeznijo in pravico spaja vse različne stanove v višje organizme, v narode in države.

Politika Slovenske ljudske stranke gre in bo šla za tem, da ne razkrajamo socialne strukture našega naroda. Nismo stranka samo enega razreda ali enega stanu, kajti razredna stranka že po svojem bistvu ne more biti konstruktivna, temveč mi smo stranka, v kateri najdejo vsi stanovi zavetje, mi smo stranka slovenskega občestva, slovenskega naroda, in za vse hočemo in bomo skrbeli po načelih krščanskega socializma; kakor nam jih je znal udahniti naš prvi učitelj dr. Krek.

Nismo pa stranka slovenskega naroda samo po besedah, po programu, ampak v istini, v dejanju. Velika večina slovenskega naroda se že nahaja pod našo streho. Ni vasi, ni trga, ni mesta, ni stanu, ni poslica, kjer bi Slovenska ljudska stranka ne imela svojih prijateljev in pristašev. Iz tega dejstva pa izvajamo zase sveto dolžnost, da moramo ravno mi od Slovenske ljudske stranke gledati s širjim pogledom na vsakokratno politično situacijo ter jo presojati s stališča celega naroda in ne samo z vidika manj ali bolj ozkega strankarskega stališča.

In politično situacijo trenutno presojamo tako, da je danes treba visoko držati zastavo Slovenstva. V tem boju se bo odločilo, ali smo na pragu v odprto dvorano slovenske samostojnosti ali pa smo voljni,

odreči se svojemu Slovenstvu. Nikdar še ni bila "situacija" tako resna in tako usodna, ko pri teh volitvah. Poklicane so bile stranke na vlado, ki so si nadele nalogo, da nas z vsemi sredstvi s sladko in pretečo besedo, z denarjem in nasiljem primorajo narediti križ čez vse, kar je slovenskega. Boj ni več tihi, ampak odkrit, mi smo izzvani na bojišče.

Za slovenski narod gre. Nam slovenski narod ni skupina ljudi, ki danes lahko čuti slovenski, jutri nemški, danes hrvaški, jutri srbski. To je narod, ki s svojim jezikom že nad tisoč let ogreva te naše hribe in doline, gore in ravnine, ki na tej lepi zemlji trpi in uživa, plaka in joka, vriska in se raduje. To je narod tisočletne skupne usode, skupnega doživlja, iz kojega ne moreš izstopiti kakor iz kakega bralnega društva in zopet vstopiti, kadar je treba. Ne moreš ga zatajiti, kakor ne svoje domače hiše, očeta in matere. Tisoč in tisoč niti veže ta narod skupaj. Tak narod sam sebe ne more anulirati!

Za ta slovenski narod se sedaj bije vojska. Kdor ga ljubi, kdor mu je zvest, naj se združi z nami v eno edino slovensko fronto. Ne klerikalci, ne liberalci, ne socialisti, ne komunisti so danes v ospredju, ampak v tem trenutku je na dnevnem redu ves slovenski narod, njegova bodočnost, njegova samostojnost. Nikogar ne odklanjamo, vse vabimo v solidarno borbo za slovensko stvar.

21 poslancev je imela dosedaj naša slovenska stranka. Ako zgubimo le enega, bodo nasprotniki klicali: Slovenci odstopajo od svoje slovenske stvari. Tega veselja jim ne smemo pripraviti. Zato pa vsi, pristajali in drugi prijatelji slovenske stvari, dne 8. februarja na volišče!

Viharno, dolgotrajno odobravanje je sledilo besedam g. načelnika, ki se mu je podpredsednik zborovanja, g. prof. Anton Sušnik, za njegova jasna in jedrnat izvajanja, ki so pravi odsev mišljenja slovenskega naroda in njegove neomajne volje, prisrčno zahvalil.

Nato je zbor zaupnikov debatiral in sklepal o vezavi list in o strankinih kandidatih, ki so jih bili postavili po svobodni ljudski volji krajevni zbori zaupnikov in jih je bilo potrdilo vodstvo SLS. Debata je bila stvarna, kratka in je stala na višku. Zaupniki so dokazali, da so resnična in prava ter disciplinirana elita slovenskega ljudstva. Za nosilca liste v mariborskem—celjskem in ljubljanskem—novomeškem volivnem okrožju je bil soglasno postavljen dr. Anton Korošec. Samo za mesto Ljubljano se kandidatura še ni določila in je pooblaščen v končno odločitev strankino vodstvo za Ljubljano v soglasju s strankinim izvrševalnim odborom.

Kandidati za volivno okrožje Ljubljana — Novomesto.**NOSILEC LISTE:**

Dr. Anton Korošec, narodni poslanec v Mariboru.

OKRAJNI KANDIDATI:

Volivni okraj Crnemelj: Kandidat Jožef Nemanič, posestnik v Zelebeju pri Metliki; namestnik Ivan Mihelič, posestnik in trgovec, Stari trg pri Crnomlju.

Volivni okraj Kamnik: Kandidat Janez Strein, posestnik v Kaplji vasi pri Komendi; namestnik dr. Valentin Rožič, profesor v Ljubljani.

Volivni okraj Kečevje: Kandidat Karol Skulj, župnik v Dolenji vasi pri Ribnici; namestnik Franc Terseglav, urednik v Ljubljani.

Volivni okraj Kranj: Kandidat Janez Brodar, posestnik, Hrastje pri Kranju; namestnik dr. Jakob Mohorič, odvetnik v Ljubljani.

Volivni okraj Krške: Kandidat Anton Sušnik, profesor v Ljubljani; namestnik Ludovik Bajec, župnik, St. Janž pri Mokronogu.

Volivni okraj Litija: Kandidat Franc Kremžar, urednik v Ljubljani; namestnik Lovro Jevnikar, učitelj v St. Vidu pri Stični.

Volivni okraj Ljubljana-okolica: Kandidat Franc Smodej, glavni urednik v Ljubljani; namestnik Evgen Jarec, profesor v Ljubljani.

Volivna okraja Logatec in Radovljica (vezana): Kandidat Dušan Sernee, vseučiliški docent v Ljubljani; namestnik dr. Marko Natlačen, odvetnik v Ljubljani.

Volivni okraj Novo mesto: Kandidat dr. Franc Kulovec, profesor v Ljubljani; namestnik Alojzij Vovk, posestnik in ključavničar, Gotna vas št. 11.

Kandidati za volivno okrožje Maribor — Celje.

NOSILEC LISTE:

Dr. Anton Korošec, narodni poslanec v Mariboru.

OKRAJNI KANDIDATI:

Volivna okraja Brežice in Šmarje (vezana): Kandidat Jožef Skoberne, posestnik in župan, Dovško pri Rajhenburgu; namestnik Marko Kranjc, tajnik, Maribor.

Volivni okraj Celje: Kandidat dr. Jakob Hodžar, odvetniški koncipijent, Celje; namestnik Jožef Pišek, posestnik, Medlog pri Celju.

Volivna okraja Dolnja Lendava in Murska Sobota: Jožef Klekl, narodni poslanec, Črensovec; Geza Šiftar, narodni poslanec, Bakovci.

Volivna okraja Konjice in Ljutomer (vezana): Kandidat dr. Josip Hohnjec, narodni poslanec, Maribor; namestnik Jakob Rajh, posestnik, Ljutomer.

Volivna okraja Laško in Prevalje (vezana): Kandidat dr. Andrej Gosar, tajnik Zdravne zveze, Ljubljana; namestnik Jurij Kugovnik, narodni poslanec, Prevalje.

Volivni okraj Maribor desni breg: Kandidat Stefan Falež, narodni poslanec, Orehova vas; namestnik Hinko Gril, posestnik, Slovenska Bistrica.

Volivni okraj Maribor levi breg: Kandidat Franjo Žebot, narodni poslanec, Maribor; namestnik dr. Andrej Vebler, odvetnik, Maribor.

Volivna okraja Mozirje in Slovenjgradec (vezana): Kandidat Vlado Pušenjak, narodni poslanec, Maribor; namestnik Martin Steblovnik, posestnik in župan, Smartno na Paki.

Volivni okraj Ormož: Kandidat Andrej Bedjanič, narodni poslanec, Obrež pri Središču; namestnik Peter Sadravec, posestnik, Ormož.

Volivni okraj Ptuj: Kandidat Ivan Vesenjaj, narodni poslanec, Maribor; namestnik Zdravko Sagadin, posestnik, Sestrže.

Na predlog g. Avseneka je zbor zaupnikov z iskrenim navdušenjem izrazil vsem bivšim poslancem Jugoslovanskega kluba brez izjeme zaupnico in zahvalo za marljivo in vestno delovanje, za katero jim bo narod ostal hvaležen. Če so se izvršile nekatere izpremembe pri sedanjih kandidaturah, ni bilo temu povod nezaupanje ljudstva do te ali one osebnosti, nego so bili merodajni drugi vidiki z ozirom na celokupno sestavo parlamentarnega zastopstva, kakor si ga želi ljudstvo.

Dr. Korošcu je zbor zaupnikov priredil prisrčne ovacije in med viharim, dolgotrajnim odobravanjem se mu je g. Ludo-vik Bajec zahvalil za spretno in uspešno strankino vodstvo in ves njegov neumorni trud ter požrtvovalnost za slovenski narod.

Zborovanje, ki se je vršilo v najzvo-rnejšem redu, je zaključil g. podpredsednik Anton Sušnik, ki je v zaključnih besedah naglasil, da se je zbor zaupnikov vršil tako, kakor je treba da se vrši zborovanje najvišje instance mogočne stranke sloven-skega naroda, vredno velikega trenutka, v katerem živimo. Pokazalo se je, da je stran-ka tako edina in močna, da je nobeno kle-vetanje nasprotnikov ne doseže. Prosim, je dejal govornik, da tako odločno kakor danes za stranko stojite tudi v volivni borbi za samostojnost Slovenije in suverenost slovenskega naroda in njegove volje. Med živio-klicij je bil s tem zbor zaključen.

Protestne resolucije.

Zbor zaupnikov je sprejel soglasno sledeče resolucije:

1. Zbor zaupnikov SLS najstrožje ob-soja nasilje, ki ga izvršuje sedanja vlada nad posameznimi župani, ki vrše le svojo dolžnost. Najodločneje protestira proti taki kršitvi občinske avtonomije in izjav-lja, da hoče občinsko avtonomijo proti vsakomur z vsemi zakonitimi sredstvi braniti.

2. Ministrstvu prosvete pod P.-P.-re-žimom je bilo pridržano, da je začelo kršiti zakon o definitivnem nameščenju učiteljstva in da preganja iz politično-strankarskih razlogov učiteljstvo, ki ne pripada po svojem političnem mišljenju strankam P.-P.-režima, zlasti krščansko-misleče učiteljstvo. Zbor zaupnikov to protizakonito, nasilno, neusmiljeno in pa brezobzirno nastopanje prosvetnega mi-nistra proti učiteljstvu z gnusom obsoja in izjavlja, da bo SLS vsikdar najodločneje stala na strani sedaj preganjanega učiteljstva.

3. Zbor zaupnikov SLS izreka svoje simpatije od P.-P.-režima preganjanim uni-verzitetnim profesorjem, ostro obsoja ne-kulturni napad prosvetnega ministrstva na neprekršljivo avtonomijo univerze in njihove pravice ter obžaluje krvave po-sledice teh nekulturnih činov, in

4. z ogorčenjem zavrača poizkušene neklepe prosvetnega ministra proti Mari-jinim kongregacijam kot nedopustno in

nezaslišano vmešavanje prosvetne oblasti v strogo verske zadeve in protestira proti odloku prosvetnega ministra P. br. 12.418 z dne 15. novembra 1924, s katerim se hoče uničiti organizacijska svoboda učne-mu osebju in učencem in zatreti prosvetno delovanje narodnih organizacij, temelje-čih na moralnih temeljih krščanskega sve-tovnega naziranja.

Volivni proglas neodvisnih radikalov.

HUDE OBDOLŽITVE PAŠIČA IN FINANČNEGA MINISTRA.

Belgrad, 11. dec. (Izv.) Nocoj je izšel proglas neodvisnih radikalov, katerim stoji na čelu g. Nastas Petrovič. Proglas je zelo obširen in vsebuje ostro kritiko Pašičevega delovanja in zglasne današnje P. P. vlade. V proglasu se obsoja delo ra-dikalne stranke, ki je sedaj naslednica Skorojevića. Neodvisni radikali se borijo za resnično ustavno in parlamentarno vla-davino. Obširno se peča s hrvatskim vprašanjem. Pašič je pogazil krfsko deklaracijo. 1. dec. 1918. pogazil pa je tudi vidov-dansko ustavo, ker je proti njenim odred-bam obljubil Hrvatim, da bo ustavil par-celacijo Hrvatske in istotako Slovence, ako Hrvati ne pridejo v Belgrad. Ko so po zaslugi Petrovića in drugih članov bloka prišli Hrvati v Belgrad, takrat je bila prvič sestavljena PP vlada manjšine.

S tem prevratom PP vlade so bili Hr-vati pri enih vratih v skupščino pozvani, pri drugih pa so bili vrženi ven. Ta vlada je bila sestavljena v času, ko je bil sporaz-um s Hrvati že skoro izveden. Ta država je država Srbov, Hrvatov in Slovencev, zato je treba upoštevati ne samo srbske, ampak tudi hrvatske in slovenske želje. Pašič, ki je združen s Pribičevićem in njegovo sku-pino, poziva na borbo proti bratom. Jaz pa pravi nasproti Pašiču in njegovim zaveznikom: »Dovolj nam je boja z zuna-njimi sovražniki in nočemo boja z rodnimi brati!« — Pašič je radikalno stranko do-vedel do tega, da je na vladi kot manjšina.

Dalje se govori v proglasu o potrebi, da se popravi režim v Makedoniji. Nato ob-tožuje radikalno stranko in Pašiča, da ni bilo nič storjenega za invalide. Blok je bil na vladi tri mesece in je vse pripravil, da se to vprašanje privede do konca. Pašič pa v štirih letih ni niti volje pokazal, da bi kaj storil.

Pribičevićev položaj omajan.

Belgrad, 11. dec. (Izv.) Kot potrdilo naših vesti o nevzdržnem Pribičevićevem položaju služi tudi današnja vest »No-vosti«, ki pišejo:

»Včeraj se je Pribičević hvalil, da je njegov položaj v vladi krepak, če se ni še okrepil. Naravno je, da hoče zase pri-dobiti javno mnenje in politične faktorje. Pribičevićovo vprašanje je dospelo sedaj do akutne faze. V vrstah radikalov so namreč elementi, ki ne soglašajo s Pribi-čevićevimi metodami in streme za tem, da ga na vsak način spravijo iz njegovega položaja in popravijo napako, storjeno s tem, da so stopili z njim v kooperacijo. Ti elementi v vladi in v vplivnih politi-čnih krogih smatrajo, da je treba njegov vpliv uničiti in da mora zapustiti vlado ali vsaj izpremeniti resor in prevzeti kako brezpomembno ministrstvo.«

Ninčičeva izjava o Markoviću.

Z ozirom na članek »Ninčičeva izjava o Markoviću« v »Slovenec« z dne 6. de-cembra 1924, št. 279 prosim Vas, da izvo-lite na podlagi § 19. tiskovnega zakona priobčiti sledeči uradni popravek:

Ni res, da je »Slovenec« v zadevi pretveznega izdajstva pri razmejitveni komisiji poročal le to, kar je izjavil v tej zadevi časnikarjem g. zunanji minister dr. Ninčič;

res pa je, da g. minister za zunanje posle dr. Momčilo Ninčič v tej zadevi sploh ni ničesar izjavil časnikarjem in torej tudi ne ono, kar je o tem poročal »Slovenec«.

Ni torej resnična trditev v »Sloven-cu«, da, če se je dotičnemu gospodu pri razmejitveni komisiji zgodila krivica, jo je napravil g. Ninčič,

res pa je, da je g. Ninčič o obdolžit-vah proti majorju g. Markoviću izvedel šele iz časopisja.

Dalje ni res, da je minister za zunanje posle imel material za to na razpolago, če je podal enkrat časnikarjem tako in-formacijo in da mu je njegova informacija sedaj neprijetna.

res pa je, da ni minister za zunanje posle imel v tej zadevi nobenega materi-jala na razpolago.

Veliki župan: dr. Baltič.

Vstaja muslimanov v Albaniji.

Belgrad, 11. decembra. (Izv.) O polo-žaju v Albaniji prihajajo iz Prizrena sle-deče vesti:

V Albaniji bi se morale vršiti 20. dec. volitve zaupnikov za parlament v Tirani. Predsednik vlade Fan Noli je pritiskal na pristaše opozicije, čimbolj so se bližale volitve. Ta volivni terer je izzval velik vstaški pokret v Albaniji in posebno v Skadru. V Skadru so šle oblasti Fan No-lija tako daleč, da so pričele zapirati mo-hamedance in njihove žene. Tako so po-slednje dni zaprli ženo bivšega orožni-škega poveljnika v Skadru, dalje ženo bivšega skadrekega župana in pa drugih prvakov, od katerih je nekatere naša država vzela v zaščito.

Kakor vse kaže, so te aretacije do-segle baš nasprotni učinek, kakor ga je vlada pričakovala. Namesto da bi z vo-livnim terorjem zlomili opozicijo, je opo-zicija zagrabila za orožje. Veliko nraz-položenje je nastalo med skadrekimi mu-slimani. Veliko vlogo igra pa v tem sporu tudi verski moment.

Številni begunci prehajajo na naše in na grško ozemlje. Vsi begunci pripove-dujejo, da zavzema pokret vedno širše mere. Največ beguncev prihaja na naše ozemlje pri Prizrenu in Ditarju. S seboj so prinesli pisma, ki so namenjena našim Albancem. V njih poziva Bajram Zur na-še Albance na vstajo.

KRALJEVA DVOJICA V SKOPLJU.

Belgrad, 11. decembra. (Izv.) Kralj in kraljica in spremstvo so odpotovali v Skopje, kjer bo kralj slavil svojo slavo dne 13. decembra. V Skoplju se bo kralj mudil nekoliko dni.

DROFENIK IN DR. VOŠNJAK IZ STRAN-KE IZKLJUČENA.

Belgrad, 11. dec. (Izv.) Z odlokom skupščine zemljoradniške stranke v mari-borski oblasti sta izključena iz stranke Drofenik in dr. Vošnjak.

KANDIDATNE LISTE DEMOKRATSKE STRANKE.

Belgrad, 11. dec. (Izv.) Demokratje so vložili v Velikem Bečkereku kandi-datno listo, katere nositelj je Šečerov. Vložena je tudi demokratska lista v pi-rotskem okrožju, katere nositelj je advo-kat Nikolić. To so prve kandidatne liste, ki so predložene sodišču.

VOLIVNI NASTOP FRANKOVCEV.

Zagreb, 11. dec. (Izv.) Frankovci so danes sklenili, da bodo pri volitvah na-stopili samostojno. Kandidatnih list pa ne bodo vložili v županijah ličko-krkevske, modruško-reški in sremski.

STANOVANJSKO VPRAŠANJE.

Belgrad, 11. dec. (Izv.) Na seji posve-tovalnega odbora v ministrstvu za socialno politiko je sklenjeno v stanovanjskem vprašanju o najemniškem razmerju po 1. januarju 1925: Obveljalo je stališče, da se najemniki zaščitijo za časa prehodne dobe od 1. jan. do 1. maja. Pravna razmerja med najemniki in hišnimi lastniki se bodo regu-lirala na osnovi § 499 srb. civilnega za-konika, ki določuje odpovedi stanovanj sa-mo 1. maja in 1. nov., ki ne dovoljuje hiš-nim lastnikom med tem časom povišati na-jemnine ali odpovedovati stanovanje ali spreminjati kakršnakoli najemninska raz-merja.

NOVI FRANCOŠKI POSLANIK PRI KRALJU.

Belgrad, 11. decembra. (Izv.) Kralj je sprejel francoskega poslanika Grenarda v avdijenci, ki mu je izročil svoja poverilna pisma.

POGAANJA Z MAŽARSKO.

Belgrad, 11. decembra. (Izv.) 15. t. mes. se sestaneta naša in mažarska dele-gacija, ki bosta razpravljali o železniških, vodnih, šumskih in rudniških vprašanjih. Naš delegat je g. Ban, izvedenci pa so in-ženirji Lindarić, Gozdić in Nikolić.

Sklepi akademskega senata v Zagrebu.

Zagreb, 11. dec. (Izv.) Snoči je bila sklicana seja profesorjev filozofske fakul-tete, na katero so prišli vsi profesorji-pristaši Pribičevića. Ker se niso prišli vsi profesorji, so Pribičevićevi pristaši zahte-vali, da se takoj glasuje o upokojitvi uni-verzitetnih profesorjev, ker so mislili, da bodo dobili večino. Radi tega je prišlo do ostrega prerekanja, med katerim jo je dobil pošteno po glavi profesor dr. Ferid Ilesić. Snoči ni prišlo do nobenega skle-pa, pač pa je danes akademski senat izdal apel.

Zagreb, 11. dec. (Izv.) Danes je aka-demski senat razpravljal o vprašanju upo-kojitve profesorjev dr. Barca, dr. Polića in dr. Bazale in je sklenil, da se vloži pritožba na državni svet, spomenica na ministrski svet in apel na vse univerze v državi.

APEL NA DRUGA VSEUČILIŠČA.

Zagreb, 11. dec. (Izv.) Vseučiliški profesorji v Zagrebu so izdali apel na vse univerze v državi povodom upokojitve vseučiliških profesorjev v Zagrebu. Apel vsebuje v glavnem sledeče: Z upokojitvijo niso oškodovani samo posamezni profe-sorji, marveč je oškodovana tudi sama univerza v svojih temeljnih idejah; zru-sene so pa tudi logične predpostavke po-sameznih zakonskih ustanov. Odklanjajoč politično tendenco izvaja akademski se-nat z načelnih premis: 1. Ko se misli na avtonomijo univerze, ne prihaja v poštev samo področje administrativnega dela, marveč tudi naučna avtonomija profesor-jev; pod to avtonomijo je treba razumeti avtonomijo v svobodi naučnega naziranja in dociranja, in to izključuje vsako drugo omejitev, razun naravnih zakonov. Akt vpokojitve znači tedaj žalitev idejne avto-nomije univerze same.

2. Ustava v členu 16 ugotavlja, da so vseučiliška predavanja svobodna, torej so v ustavi zaščiteni profesorji tudi glede javnega delovanja, ki znači dosledno iz-vedeno svobodo naučne avtonomije, ker razum ne dopušča, da bi se dovoljevala samo teoretična pravica na naučno izpri-čevanje, jemala se pa pravica do udejestvo-vanja tega prepričanja v konkretnih ob-likah. Ta položaj univerzitetnih profesor-jev je določen v ustavi s tem, da lahko svobodno kandidirajo in če so izvoljeni, morejo obdržati svojo profesorsko službo. Če pa morejo kandidirati, smejo tudi za sebe agitirati. (Ustava čl. 73, 4.)

OR SREDOZEMSKEM MORJU.

Rim, 12. decembra. (Izv.) Angleški minister vnanih zadev Chamberlain je v Rimu sprejel zastopnike časopisja in jim izjavil svoje zadovoljstvo nad sestankom s Herriotom in z Mussolinijem. Na teh se-stankih se je razgovarjal o maroškem vprašanju in sploh o vseh vprašanjih, ki stoje v zvezi s politiko ob Sredozemskem morju. Chamberlain je mnenja, da se bodo dala rešiti vsa ta vprašanja med Anglijo, Španijo, Francijo in Italijo na prijateljski način.

CHAMBERLAIN ZADOVOLJEN.

Rim, 11. dec. (Izv.) Član Sveta Društva narodov Chamberlain je danes zapustil Rim in odpotoval na Angleško. Pred odho-dom je izjavil, da je njegovo spoštovanje do dela, ki ga vrši Svet Društva narodov, ze-

lo zrastle in da odhaja z velikim zaupanjem v bodočnost Društva narodov.

IZ SEJE SVETA DRUŠTVA NARODOV.

Rim, 11. dec. (Izv.) Svet Društva narodov je razpravljal na današnji seji o mohamedanskem in o Saar-skem vprašanju.

Rim, 11. decembra. (Izv.) Svet Društva narodov je sklenil preložiti razpravo o razorožitvenem vprašanju na 3. marca.

RAZGOVOR MED NINČIČEM IN GRÜNBERGERJEM.

Rim, 11. dec. (Izv.) Bivši avstrijski zunanji minister Grünberger se je danes razgovarjal z našim zunanjim ministrom dr. Ninčičem o trgovskih pogajanjih med obema državama. Ninčič je izjavil, da polaga veliko važnost na prijateljske odnose obeh držav.

DR. NINČIČ PRI MUSSOLINIJU.

Rim, 11. decembra. (Izv.) Minister dr. Ninčič se je včeraj pripeljal v Rim. Takoj po svojem prihodu se je dalje časa posvetoval z Mussolinijem.

ANGLIJA IN ZENEVSKI DOGOVOR.

London, 11. decembra. (Izv.) Na današnji seji lordske zbornice je vprašal lord Parmoor, zakaj Anglija ne odobri zenevskega protokola. Lord Curzon je odgovoril, da trenutno na to vprašanje ne more odgovoriti. Vlada mora najprej celo vprašanje temeljito proučiti.

ANGLIJA IZTIRJAVA DOLGOVE.

London, 11. decembra. (Izv.) Finančni minister Churchill je govoril včeraj v zbornici o pogajanjih med Anglijo, Francijo in Ameriko glede plačevanja medzaveznških dolgov. Rekel je, da smatra Anglija za potrebno, naj evropski dolžniki, ki plačujejo svoje dolge Ameriki, vselej plačajo tudi določeno svoto Angliji.

ZINOVJEVO PISMO.

London, 11. decembra. (Izv.) Na današnji seji parlamenta je izjavil Baldwin, da je posebni preiskovalni odbor konservativne stranke prišel do prepričanja, da je Zinovjevo pismo pristno. Clyner pa je zahteval temeljito nestransko preiskavo.

RUDNIŠKA NESREČA.

London, 11. dec. (Izv.) Pri Manchesteru se je zrušil rudnik. Mrtvi so trije rudarji, pet pa je ranjenih.

ZVIŠANJE OBREŠTNE MERE NA FRANCOSKEM.

Pariz, 11. decembra. (Izv.) Francoska državna banka je zvišala obrestno mero od 6 na 7 odstotkov.

NOTRANJE POSOJILO V FRANCIJI.

Pariz, 11. decembra. (Izv.) Notranjega državnega posojila so podpisali za 4½ milijarde frankov.

PROTI KOMUNISTOM.

Pariz, 11. decembra. (Izv.) Udruženje borcev je izdalo oklic, v katerem zahteva od vlade oster nastop proti komunistom.

BURNI PRIZORI V ČESKEM SENATU.

Praga, 12. decembra. (Izv.) Češki senat je včeraj začel razpravljati proračun. V imenu slovaške ljudske stranke je pojasnjeval dr. Koval, zakaj se slovaška ljudska stranka ne more udeleževati razprave. Med njegovim govorom je prišlo v zbornici do burnih prizorov, ki so jih izzvali pristaši vladnih strank, tako da je moral predsednik seje dr. Koval svoj govor nadaljevati, mu je predsednik odvzel besedo. Proti proračunu so govorili tudi nemški zastopniki, ki so končno tudi zapustili dvorano.

ZVIŠANJE URADNIŠKIH PLAČ NA ČESKEM.

Praga, 11. decembra. (Izv.) Vlada je predložila parlamentu zakonski predlog za zvišanje železniških tarifov. Zvišali bodo vozno v tretjem razredu za 10, v drugem za 20 in v prvem za 30 odstotkov. Dobljene zneske bodo porabili za zvišanje uradniških plač.

NOVA VLADA V NEMCIJI?

Berlin, 11. decembra. (Izv.) Kabinet se je danes posvetoval o položaju, ki je nastal po volitvah. Vlada je sklenila, da odstopi, če se bo s tem predlogom strinjal predsednik republike Ebert. Kot novega kanclerja imenujejo dr. Stresemanna.

TRGOVSKA POGODBA MED NEMCIJO IN RUSIJO.

Berlin, 11. decembra. (Izv.) Nemško-ruska trgovska pogajanja so zastala.

AVSTRIJSKI ŠILING IN ZLATA VELJAVA.

Dunaj, 12. decembra. (Izv.) Avstrijski finančni minister bo v najkrajšem času predložil avstrijskemu parlamentu načrt zakona, s katerim se uvaža v promet računanje v novih šilingih. V prometu z državnimi oblastmi bo računanje v šilingih obvezno, v privatnem prometu pa prostovoljno. Razmerje šilinga do zlate veljave

bo določeno na 1:10.000, t. j. 1 zlati šiling bo veljal 10.000 današnjih papirnatih avstrijskih kron. Zakon določa tudi izdajo kovanega denarja, in sicer v zlatu po 25 in 100 šilingov, drobiž pa bo deloma srebrn, deloma bronast in niklast.

ZAROTE NA ŠPANSKEM.

Pariz, 11. decembra. (Izv.) Iz Saragosse poročajo, da je policija prišla na sled veliki zaroti. V nekem hlevu so našli skritih nad 500 bomb in 60 kilogramov dinamita.

POŽAR NA PARNIKU.

Réunion, 11. dec. (Izv.) Na parniku Cigale blizu otoka Mavritius je nastal požar. Rešenih je bilo 84 oseb.

BREZPOSELNOST V ANGLIJI.

London, 11. dec. (Izv.) Število brezposelnih se je zmanjšalo v zadnjih štirih tednih za 38.000.

Slovenska akademska mladina za akademsko svoboščino.

Včeraj dopoldne ob 9 so sklicala vsa akademska strokovna društva zborovanje na tukajšnji univerzi, da vsled potrjenih vesti o kršenju akademske svobode dajo znova izraza svojemu ogorčenju in da zahtevajo od vlade, da krivce kaznuje, prizadevati akademikom pa da dajo zadoščenj. K zborovanju so mogli le akademiki, gornjače, kakršne nosijo Orjunaši, so pa v avli pobirali univerzitetni slugi.

Zborovanje je otvoril predsednik društva slušateljev tehnične fakultete in ga do konca tudi vodil. Že v začetnih izjavah predsednika in posameznih govornikov, ki so naglašali potrebo protesta proti kršenju akademskih svobod in na zagrebški in belgrajski univerzi, so demokrati kričali pod parolo »jungschützerstva« in akademika Primusa hoteli na vsak način zborovanje preprečiti z vpitjem, teptanjem in ropotanjem, kakor ti ljudje običajno znajo. Najbolj mučna in hkrati najbolj malenkostna je bila debata o avtentičnosti vesti o kršenju akademskih svobod, na kar je napevil Jadranuš; sprožil je to vprašanje samo v svrhu obstruiranja. Celo edino izveličavno »Jutro« mu ni zadoščalo, ki je v včerajšnjem uvodniku potrjevalo resničnost prorektorjeve izjave v Zagrebu. Hotel je nekakih oficijelnih potrdil, po kateri naj bi magari šla v Belgrad dva odposlanca. Toda absolutna večina se je vsem njegovim predlogom smejala ter pri glasovanju za protest ali proti protestu tudi številčno dokazala svoje neomajeno ogorčenje. 230 jih je glasovalo za protest in enodnevno stavko, 101 pa proti. Demokrati so še poskušali izsiliti nekako po svoje pobarvano resolucijo, kar se jim pa ni posrečilo. Zapustili so dvorano in zase zborovali v avli. Sklenili so, da se stavke ne bodo držali, ter da se ne pridružujejo protestu, pač pa se mu ne a k n d n o priključijo, če dobe v 24 urah avtentične vesti o kršenju akademskih svobod. V avli so Orjunaši-batinaši dobili tudi nazaj svoje gorjače. V dvorani se je zborovanje mirno vršilo naprej in je bila končno enoglasno sprejeta sledeča

resolucija:

Akademska mladina zbrana na skupščini, ki so jo sklicala vsa akademska strokovna društva tukajšnje univerze dne 11. decembra 1924 sklepa sledečo resolucijo:

Akademska mladina je uverjena, da je njeno pravo in njena dolžnost, izraziti svoje ogorčenje napram vsakemu nasilju in naj se izvaja od katerekoli strani.

Akademska mladina smatra, da je njena moralno še mnogo večja dolžnost, manifestirati odbojenost svojega mišljenja od mišljenja onih, ki izrabljajo svojo uradno moč v to, da kršijo po vsem kulturnem svetu strogo respektirane akademske svobode.

Akademska mladina je izjava senata in rektorja univerze v Belgradu uverila, da se je ono, česar prvotno nihče ni mogel verjeti, v resnici dogodilo; da je prelita kri akademikov strahotna istina in ne le strankarsko pretiravanje.

Akademska mladina je izjava prorektorja univerze v Zagrebu uverila, da je tudi tamošnja policija nevalificirano prekorajčila svoj delokrog.

Zato akademska mladina svečano izjavlja, da obsoja in da bo vedno kompaktno obsojala vsak korak, ki bi zamogel, radi uporabe brutalne sile na svobodnih akademskih tleh, prostituirati idejo in misijo znanosti.

Da akademska mladina podkrepi to svojo izjavo, zaključuje, da se 11. t. m. v znak skupnega protesta predavanj ne udeležijo.

Akademska društva jugoslov. tehnikov. — Društvo medicincev. — Društvo slušateljev juridične fakultete. — Društvo slušateljev teološke fakultete. — Društvo slušateljev filozofske fakultete.

Resolucija je bila poslana rektoratu, nato se je pa protestujoča mladina v dostojanstvenem sprevodu jela pomikati po Šenlburgovi, Aleksandrovi in Bleiweisovi cesti do deželne palače. Vsi predsedniki akademskih strokovnih organizacij so nesli resolucijo tudi velikemu županu dr. Baltiču.

Sprevod se je nato zopet vrnil v polnem miru in redu pred univerzo, ter so v znamenju stavke razšli. Orjunaši so klavirno gledali od strani, kajti tako klavirno niso še nikoli igrali svoje vloge, kot ravno včeraj.

Politične vesti.

+ Kandidatna lista SLS za volilno okrožje Ljubljana-Novomesto je bila včeraj vložena pri dež. sodišču v Ljubljani.

+ »Narod« in orožništvo. Opravičena kritika nerežimskih listov proti nastopanju orožništva povodom zadnjih dogodkov na naših univerzah je »Narod« tako podpalila, da je napisal v obrambo orožništva cel uvodnik. Članek je tako neumen in nestrane, kakor more kaj takega uspeti le staremu »Narodu«. List se med drugim sklicuje na Rusijo, češ, kako strašno gorje jo je zadelo, potem ko so se odpravili varuhi javnega reda in mira. »Dejstvo je pa to, da so bili ruski orožniki vseskozi pravi izmečki ruske družbe in v veliki meri so povzročitelji kasnejših dogodkov. Ti varuhi javnega reda in mira« so se svoje grešnosti pred ljudstvom tako živo zavedali, da so ob revoluciji vsi do zadnjega izginili brez sledi! Kar je bilo najbolj znanomavni, so enostavno pobegnili, drugi so se pa čez noč prelevili v najbolj goreče boljše-vike! To je resnica, ki jo ve vs svet, samo »Narod« ne. — Neodpustno nesramnost si je »Narod« dovolil nasproti nerežimski akademski mladini, ki jo psuje kot »klateže komunistične in anarhistične omladince«, kot »klateže in demagoge«. Ne le, da stoji tisti del akademskih mladine, ki se dviga v obrambo akademične svobode in akademskih predprav, za Triglav višje nego tisto dijaško žalostno postavo, ki se zbira pod zastavo reakcionarnega, nasilnega režima; marveč je za »Narod« še posebno značilno, da se poslužuje proti nerežimskim akademikom najpodelejšega sredstva: denunciranja. Kdor ni z režimom, je anarhist in zločinec. To je pač tisti »Narod«, ki je pred vojno napadel Endlicherja in jugoslovanske omladince kot revolucionarje in jih denunciral državnemu pravdniku! »Narod« je ostal isti reakcionarni zlobno-neumni valpet, kakor je bil tedaj. Nerežimski akademski mladini je le v čast, da ima tak list proti sebi, a pametni del orožništva bo nad njegovo obrambo preklinjal, ker ve, da z njo orožništvo le kompromitira.

+ Nemške kandidature. Na zboru zapornikov Nemške stranke dne 7. t. m. v Zemunu so odobrili kandidature za prihodnje skupščinske volitve. Nemci vložijo svoje liste v 7 volilnih okrožjih; na čelu list stoji: Sekčni načelnik i. s. dr. Georg Grassl v Sremu; posl. dr. Štefan Kraft v Somboru in spodnjem Banatu; posl. dr. Hans Moser v Nov. Sadu in Virovitici (Osijek); posl. dr. Wilhelm Renner v zgornjem Banatu; posl. Franc Schauer v Mariboru-Celju. Dr. Grassl je odložil svoje mesto zveznega tajnika pri Svabsko-nemškem Kulturbundu.

+ Radikali proti Pribičeviću. Zagrebški popoldanski list »Večer« poroča, da izjavljajo vodilni politiki radikalne stranke, da za nobeno ceno nočejo nositi odgovornosti za politiko Svetozarja Pribičevića. Tudi na odločilnih mestih so prepričani, da je prosvetna politika g. Pribičevića popolnoma pogrešna. Zato so zahtevali na merodajnem mestu od Pribičevića, naj svoje odloke prekliče oziroma naj svoj resor zamenja. Po zadnji avdienci pri kralju je postal Pribičević silno nervozen in njegova nervoza je jako neugodno vplivala tudi na radikale.

+ Podpredsednik HRSS o štrajku na vseučiliščih. »Juturni list« priobčuje izjavo podpredsednika HRSS g. Predavca o štrajku na vseučiliščih. G. Predavec je rekel med drugim: »V konkretnem slučaju je mladina najbolje reagirala, ker je čutila, da niso kršili le avtonomije vseučilišč, ampak tudi svobodo prepričanja. Čudno pa je, kako inferiorne so se pokazali vseučiliški profesorji, ki niso čutili, da ne gre tu le za neko politično vprašanje, ampak za svobodo pouka. Svetla točka pa je za vsa akademska mladina nastop celokupnega profesorskega zbora pravne fakultete vseučilišča v Belgradu, ki je stvar saj nekoliko popravil. Zadnji boj na vseučilišču ni bil političen boj med monarhijo in republiko, ampak boj med najgroš reakcijo, ki jo predstavljajo današnji vladodržci v Belgradu, in med napredkom, ki ga v danem slučaju zastopa skoro vsa akademična mladina.«

Vaša kolesa

prenoviti, emajlirati in ponikljati, kakor tudi strokovno shraniti čez zimo Vam oskrbi cenó trdka J. GOREC, palača Ljubljanske Kreditne banke in GOSPOVETSKE CESTA 14

Ustoličenje skopljanskega škofa dr. Janeza Gnidovca.

Prizren, 8. dec. 1924.

Katoliki starodavnega carskega Prizrena in obsežne skopljanske škofije imajo te dni dneve radosti in veselja. V lepi katoliški katedrali mesta Prizrena, ob vznemirjenju ponosne Šarplanine, visokega Koritnika in Pašterika, obdanega od bogatega metohijskega in Kosovega polja, se je izvršilo danes na praznik brezmadežnega Spočetja Marije Device slovesno ustoličenje novo imenovanega škofa skopljanske škofije, ki je bila do pred kratkim nadškofija, a je ta naslov vsled upostavitve belgrajske nadškofije izgubila. Skromen sin slovenskega naroda zaseda prestol te škofije v neizmerno radost vseh katolikov južnih krajev naše širne domovine. Škofijska stolica v Prizrenu je bila del časa izpraznjena, ker je prejšnji nadškof Lazar Media kot albanski državljani moral vsled nesporazumljavanja z našimi oblastmi oditi. V osebo novega škofa stavijo največje nade in upanja ne-le katoliki južnih krajev, temveč tudi drugi, njegovega ustoličenja se veselo tudi naši vojaki po vseh garnizijah ob albanski meji, južni Srbiji in Macedoniji. Zapuščeni, daleč od domovine, brez duhovne tlažbe, so morali bridko občutiti tuje kraje, ki jim bodo sedaj vendar bolj prijetni, vedoč, da nad njimi čuva pastir, neumoren delavec v vinogradu Gospodovem.

Novega škofa čaka veliko trdega in naporega dela. Neurejene razmere, pomanjkanje duhovščine, premalo cerkva, skoraj nobenih verskih organizacij in vse polno nedostatkov. Pa vse se bo dalo premagati, saj katoliki teh krajev so globoko verni in pripravljeni na žrtve. Osvojenemu šele pred enim desetletjem izpod turškega jarma, so začeli sedaj razvijati vzgledno versko življenje. Nešteto slišim pravoslavno duhovščino, ki svojim vernikom navaja za vzgled vernosti in pobožnosti ravno katoliške vernike. In te ovčice, ki so se skozi toliko stoletij z železno žilavostjo oklepale štita svete vere v boju proti osmanstvu, so dobile višjega pastirja, kakor si boljšega niso mogle želeti.

Temu navdušenju primeren je bil vespovsod tudi sprejem. Že v Skoplju, kamor je prispel g. škof dr. Gnidovec v četrtek 4. t. m., se je vršil srčen sprejem. Na kolodvoru so ga pozdravili zastopniki velikega župana, vojaški kurat, skopljanski župnik in mnogo vernikov. Tu je drugi dan posetil vse oblasti, kjer je osobito pri komandantu III. armije generalu Terziću bil izredno ljubeznjivo sprejet.

V soboto zjutraj se je odpravil škof iz Skoplja proti Uroševcu na Kosovem polju. V Uroševcu ga je sprejel dosedanji apostolski administrator in dekan v Uroševcu, g. Tomo Glasnovič s tamošnjimi katoliki. Iz daljnega Prizrena, ki leži 62 km od železnice proge, je čakal na uroševskem kolodvoru pripravljen velik avto, katerega so poslali toli željno in radostno pričakovanem svojem škofu katoličani Prizrena. Z istim avtom sta prišla gg. Jak Gjon in Marko Mieda, zlatarja iz Prizrena, kot najuglednejša zastopnika prizrenskih katoličanov. V avto so se vsedli razen teh dveh delegatov g. skopljanski škof dr. Gnidovec, ki ga spremlja na njegovo službovanje g. knezoškof ljubljanski dr. A. B. Jeglič, gg. vizitator oo. lazaristov Smid, ravnatelj usmiljenih sester dr. Zdešar, o. Andrej Tumpej, ki potujejo vsi iz Ljubljane z novim škofom na njegovo novo mesto, nadalje apostol. administrator T. Glasnovič, Stefan Kurtej, župnik iz Djakovice, o. Gaspar Zadrina, župnik iz Skoplja in Lonis Gaši, župnik od Sv. Nikole. Do Suhe Reke, ki je 18 km oddaljena od Prizrena, je prišel g. škof naasproti dr. Pera Jovanović, okrožni fizikus in predsednik okrožne organizacije Davidovičeve demokratske stranke z uglednim prizrenskim veletrgovcem Nikolo Sahto v svojem luksuznem avtomobilu, katerega je v Suhi Reki stavil na razpolago g. škofu. Dr. Jovanović je kot pravoslavni inteligent pokazal izredno veliko ljubeznjivost. Vreme, ki je cel čas bilo deževno in hladno, se je ta dan zjasnilo. Avtomobili so prispeli na glavni trg v Prizrenu točno ob 4. uri popoldne. Tu jih je pričakovala cela katoliška župnija, razporejena v dolgo procesijo. Na čelu procesije križ in sveče, zatem šolski otroci pod vodstvom učitelja, zatem otroški vrtec, dečki in deklice belo oblečene pod vodstvom šolskih sester, za njimi dekliska šola pod vodstvom marljive sestre prednice Marije Valerije iz Zagreba, za njimi katoliški mladinski društvo z zastavo, moški v slikovitih albanskih narodnih nošah. Duhovščina je obkolila svojega novega višjega pastirja, za njim je šel g. ljubljanski knezoškof, potem katoliški častniki in uradniki z družinami. Ulica cara Dušana kakor tudi ostale ulice

so bile polne prebivalstva, katero je glasno vzklikalo novemu škofu. A predmet burnih ovacij tudi od strani pravoslavnega meščanstva je bila častljiva oseba knezoškofa Jegliča. Osebito mladina iz gimnazije in pravoslavne bogoslovja, kojega rektor je dr. Simon Popović, znanec knezoškofa iz Sarajeva, je bila navdušena, videč v Prizrenu odličnega cerkvenega kneza, kateri je osivel v borbi in delu za narod in o katerem so tudi tukaj na jugu že mnogo slišali. Trgovine so bile zaprte, a slovesnemu pritrkavanju zvonov katoliške katedrale je sledilo svečano zvonjenje iz pravoslavne saborne cerkve. Na prostoru pred krasno ozaljšano katoliško katedralo je bil postavljen lep slavčok z napisom: »Blagoslovljen, ki prihaja v imenu Gospodovem«. Isti napis je blestel latinski nad cerkvenimi vrati. Prostor je bil poln vernikov, osebno žen v dragocenih narodnih nošah.

V cerkvi je imel g. škof dr. Gnidovec nagovor v albanskem in srbo-hrvaškem jeziku vernikom, ki so napolnili cerkev do zadnjega kotička ter jim podelil papeški blagoslov.

Pred župniščem v vrtu se je zbrala šolska mladež, ki je škofa burno aklamirala. Nadškofijska palača je porušena, radi tega se je g. škof moral začasno nastaniti v župnišču.

V nedeljo 7. t. m. je obiskal g. škof dr. Gnidovec vse oblasti, civilne in vojaške v Prizrenu. Povsod ga je spremljal knezoškof dr. Jeglič. Pretresljiv prizor je bil v državni bolnici, kjer se je zbralo okrog cerkvenih knezov številno slovenskih vojakov, ki leže bolni v tej bolnici in ki nikakor niso hoteli verjeti svojim očem, da vidijo tu naenkrat svojega ljubljenelega kneza in škofa.

Popoldne je napravil g. knezoškof z večjim spremstvom duhovščine in slovenskih uradnikov izlet na porušeno trdnjavo nad Prizrenom, odkoder je prekrasen razgled na albansko mejo, ki je 12 km oddaljena od Prizrena, rodovitno metohijsko polje in zadaj na gorato Šarplanino (2510 m), pod katero leži grad cara Dušana. Večerilo se je že in iz vseh 29 minaretov prizrenskih mošej so se oglasili derviši, kličoč, da je »Allah Allah, a Mohamed njegov« . In nešteti verniki Allaha, po katerih se večinoma pretaka kri krščanskih prednikov in jih je sila časa in okolnosti odtujila katoliški veri, je hitela v mošeje se klanjat...

V ponedeljek 8. t. m. je bilo izvršeno svečano ustoličenje g. škofa dr. Gnidovca ob številni asistenci duhovščine in navzočnosti vernikov.

Beleške.

Invalidi obsojajo študente. Tako ugovarja »Narode« in z vso resnostjo navaja, kar piše »Vojni invalid« o dogodkih na belgrajski univerzi, češ, da so študentje pogazili naredbe o zabrani manifestacij na ulici brez dovoljenja pristojnih oblasti. Kaj takega zares še nikdar ne, da bi akademski mladina manifestirala na ulici, ne da bi si bila prej izprosila »dovoljenja pristojnih oblasti«! Nak, ta današnja izkvarjena mladina! Popravici jo obsojajo invalidi in še posebno invalidni »Narode«. Le kako naj bi je ne?

Dnevne novice.

— Kje je krivda? Že meseca marca je prosvetni oddelek razglasil, da naj katehetje vpošljejo seznam dejanskih ur. Storili smo to, a na plačilo jih še veliko čaka zaman. In vendar je to pri marsikaterem edini dohodek. Zima je tu, treba marsičesa, a človek se svojega poštenega zaslužka ne dobi. In kdaj se misli izplačati za tekoče leto? Ali res gotovi faktorji nalašč vse zavlačujejo?

— Umrila je na Dunaju dne 6. decembra gđc. Katarina Moškerc, stara 25 let, sorodnica našega pok. urednika Mihe Moškerc. N. v. m. p.

— Važna ugotovitev. Da je Noe čital v mladosti »Mladega junaka«, kasneje pa »Pro-rode« in okusil pristne brezalkoholne soke, se gotovo ne bi bil nikdar upijalil.

— Odpovedi stanovanj v Belgradu. Belgrajski hišni posestniki so sklenili, da ne bodo priznali nobene uredbe, s katero bi se sedanja zaščita stanovanjskih najemnikov podaljšala, in so že odpovedali stanovanja okoli 3700 strankam.

— Brezposelnost in draginja v Bosni-Hercegovini. Sarajevski »Jugosl. List« poroča, da razna industrijska podjetja še dalje omejujejo ozir. ustavljajo svoje obrate. Tako so v železni industriji v enici odpustili že nad 200 delavcev. Lesno podjetje »Ugar« hoče ustaviti svoje žage in odpustiti nad 500 delavcev. Vzrok prekinjena železniška zveza pri Prenju. — Vseled slabih prometnih razmer je v pasivnih krajih v Hercegovini draginja znova narasla. Moka se je podražila za 1 Din pri kilogramu, dočim soli sploh ni mogoče dobiti.

— Škrlatica v Sarajevu. Zadnje tedne se v Sarajevu zelo širi škrlatica. Predprošli teden je bilo naznanjenih 23 slučajev, prošli teden pa 28. Tudi raznih drugih nalezljivih bo-

lezni ne manjka. Oblast je do 20. t. m. zaprla vse ljudske šole in nižje razrede srednjih šol ter prepovedala mladini izpod 16. leta obiskovati kina.

— Družba »Indus« za industrijo usnja je naklonila ponesrečencem v Polhovem gradu 30 parov čevljev, zakar se podpisani v imenu hvaležnih faranov najtopleje zahvaljuje. — V. Zupancič, župnik.

— Usmiljenim srcem! Ko se bližajo božični prazniki in novo leto, se obračamo, da bi tudi mi vsaj deloma zadovoljno obhajali te dni, do plemenitih src z vročo prošnjo, naj bi se spomnila med bednimi najbednejših, katerim ni dano gledati nebeskega solca, in jim naklonila darove po svoji možnosti. Vsak najmanjši dar bo od nas hvaležno sprejet. — Odbor Podpornega društva slepih v Ljubljani, Wolfova ulica 12.

— Naš konzulat v Buenos Airesu se pritožuje, da vkljub vsem dosedanjim navodilom ne prejema listin, ki so potrebne za realizacijo zapuščin, katere se nahajajo v državi Argentiniji; s tem se poslovanje po nepotrebnem obremenjuje in zavlačuje. Interesanti, ki se — bodisi neposredno, bodisi s posredovanjem pristojnih oblastev (sodišč) — obračajo na imenovani konzulat s prošnjo za realizacijo zapuščin, naj mu sočasno predlože vse listine, ki so po argentinskih zakonih v to svrhu potrebne, to je: 1. mrtvaški list pokojnika; 2. krstni list pokojnika; 3. potrdilo našega pristojnega sodišča, v katerem se po imenih navajajo vsi zakoniti dediči umrlega; 4. rojstne liste vseh zakonitih dedičev, 5. poročni list, ako je bil pokojnik poročen; 6. pooblastilo za naš generalni konzulat v Buenos Airesu, odnosno za pooblaščenca osebo. Dokumenti pod 1., 2. in 6. morajo biti poverjeni od naših sodišč, ministrstva pravde, ministrstva za zunanje posle in argentinskega generalnega konzulata v Belgradu. Ako obstoja zapuščina v denarju, dopuščajo argentinski zakoni skrajšani postopek, t. j. banka izroča denar pooblaščenim osebi brez kakršne koli intervencije sodišča, in sicer pod sledečimi pogoji: 1. da se argentinski državni banki predlože v pogled zgoraj označene listine, 2. da so dediči v direktnem sorodstvu z umrlo osebo in da so le-ti edini dediči; 3. da se banki izda garancijska listina, da so reklamatorji zapuščine pravi in edini dediči; 4. da pokojnik ni zapustil druge imovine; 5. da gre za zapuščino, ki ne presega 1500 argentinskih pesosov, če je denar naložen pri provincijalni banki, a 4500 argentinskih pesosov, če je denar vložen pri banki v Buenos Airesu. Za realizacijo zapuščin v republiki Čile obstajajo slični predpisi, kakor v Argentiniji.

— Čigavo je kolo? Pri deželnem sodišču v Ljubljani se nahaja kolo znamke »Torpedo« št. 46.292, prestava z izrezanimi črkami Puch, črno pleskano, torbica z napisom »Zito«. Komur je bilo tako kolo od julija 1924 dalje ukradeno, naj se zgloši pri sodišču soba 95.

— Živinski človek. Pri Flejšmanu na Kalcih (župnija Leskovec) je pred tednom nekdo medtem, ko so domači večerjali, prišel v hlev in zadal konju z nožem med rebra tak zabodil, da je žival pol ure na to poginila. Ne bi skoro človek verjel, da se še dobé taki hudobneži, ki svojo jezo znašajo nad nedolžno živaljo! Ali ni tak čin podoben balkanski maniri, da se neprijatelju da zapaliti hišo, ako ni n. pr. pri volitvah oddal glasu gotovi osebi?

— Tatvina na Vrhniki. Rožane Franc, zasledovan že delj časa, Jerina Anton ter Jerina Elizabeta s svojim 12 letnim sinom so vlomili v trgovino z usnjem Franca Tršarja na Vrhniki ter ukradli raznega usnja v celih kožah in kosih, barhanta in platna v skupni vrednosti 5.000 Din.

— Vlom. Neznani zlikovci so vlomili v trgovino trgovca Ivana Leskovca iz Smartna pri Litiji. Po tatvini sodeč so se pripravljali samo za Miklavža, kajti pokradli so več igrač. Biti so pa morali na kak način prepovedani, kajti pripravljeni so bili gotovo za večjo tatvino, ker so prej pri trgovki Razboršek zastrupili 1000 Din vrednega psa.

— Prijatelji puranov. V zaklenjen kokošnjak posestnika Alojzija Zajc v Dramljah so vlomili trije prijatelji perutnine in odnesli 11 puranov in 2 goski. Šli so na kolodvor Dobova, prodali 5 puranov in 2 goski precej na kolodvoru, z ostalim plenom so se pa peljali proti Zagrebu.

— Čarugova simpatija pred sodiščem. Te dni je bila pred osješkimi sodiščem zaradi tatvine obsojena služkinja Eržika Roth. Dekle je znana iz Čarugovega procesa, ko je pisala slavonskemu harambaši v ječo zaljubljena pisma in bila zato tudi obsojena. Ko je prišla v sredo po obsodbi mimo Čarugove celice, jo je le-ta čakal ob zamreženem okencu. Eržika je dvignila dva prsta, češ da je obsojena na dva meseca ječe. Čaruga ji je dal sporočiti, naj bo le potolažena, kajti tudi on bo v dveh mesecih — prost.

— Podtaknjena nevesta. Popolnoma slepi vojni invalid Josip Nunner v Gradcu je prišel v roke brezvestni družbi svoje bivše gospodinje Kristine Dienstleder in njene prijateljice Alojzije Kern. Nuner je imel pred vojno dekleta ki se je pa začas njegove odsotnosti poročila. Tega dekleta Nunner ni mogel pozabiti. To je izkoristila Dienstleder. Rekla je, da bo pregovorila njegovo bivšo nevesto, da se loči od svojega moža in poroči z njim. Nato mu je dovedla Kernovo, ki je ločena od svo-

jega moža. Ta je nato polagoma izmaknila od Nunerja velike vsote denarja pod pretvezo, da rabi denar za ločitev zakona. S tem denarjem sta obe ženski s svojimi prijatelji dobro živeli. Razen tega sta Nunnerju pokradli mnogo perila, obleke itd. Končno je stvar prišla na dan in oblast je obe ženski zaprla.

Cestni okrajni odbor škofjeloški išče za svoj okraj cestnega mojstra. Bolj natančno se razvidi iz »Uradnega lista« št. 100 z dne 31. oktobra 1924. Rok je podaljšan do 31. decembra 1924.

Poročilo o letini oljnih semen v naši državi. Bučne pečke: Letošnja žetev je dosegla toliko množino, da bo dala 3 do 4 krat toliko kot v prejšnjem letu. Na delna kritja tovaren za olje v zadnjih dneh je špekulacija reagirala s poskusom, da dvigne cene bučnim peškam. Ta poskus se bo pa radi dobre letine, nizkih cen olja, izvozne čarine in velikega pomanjkanja denarja popolnoma izjalovilo. Iztrebljene pečke naših buč se plačujejo danes po 4 Din postavljeno na kolodvor. Cena bučnemu olju, ki je bila vedno višja, kot namiznemu olju, se je tako znižala, da je bučno olje danes ceneje, kot namizno olje.

Pašičeva prosvetna laterna.

Primorske novice.

p Prof. Ivan Berbuč †. V Gorici je umrl bivši slovenski deželni poslanec in odbornik prof. Ivan Berbuč. Pokojnik je bil ves čas svojega političnega delovanja pristaš nekdanjega goriskega polit. društva »Sloga«, ki ga je vodil dr. Anton Gregorič. Ko se je »Sloga« proglasila za SLS na Goriskem, je deloval v tem pravu dalje. Naj počiva v miru!

štajerske novice.

DROFENIKOVA VLOGA.

Maribor, 9. decembra.

Vest, da se je dr. Cekinu posrečilo razcepiti štajersko SKS in en del te politične skupine pridobiti sa svoje velikosrbske namene, je vzbudila splošno zanimanje. »Jutro« je v svojem dolgovestnem poročilu slikalo celo zadevo seveda po svoje. Tudi mi smo o prekretni v SKS poročali v številki od 7. t. m. Tozadevno naše telefonsko poročilo moramo v toliko korigirati, da predsednik strankinega odbora na Štajerskem gostilničar g. Lipovšek ni bil na strani Drofenika, pač pa bivši »inteligentni« poslanec dr. Vošnjak. Strankin zbor, kakor se je informiral naš poročevalec, tudi ni v večino glasov sklenil, da se SKS prikloni nacionalnemu bloku PPZ, kakor so tu raznašali emisarji dr. Zerjav. Iz dobro poučenega vira smo izvedeli, da se je cela »tragedija« odigrala sledeče:

Ko je Zerjav z nesrečno kandidaturom značnega »junaka« Pivka napravil veliko polomijo in so celo izraziti Zerjavovi pristaši se izrazili proti Pivkovi kandidaturi ter je dr. Ravnik kot predsednik štajerske radikalne stranke odklonil volivno koncentracijo z Zerjavom, je JDS iskala kak drug privesek. Iskala ga je pri narodnih socialistih. A voditelji NSS so kot pošteti može vsako zvezo z Zerjavovci a limine odklonili. Zerjav je pa Pašiču, Pribičeviću in dvorskim krogom svečano objubil, da bo izvojeval v Sloveniji vsaj 3 mandate. Kaj storiti? Spomnil se je, da sta na Štajerskem dva za njegovo akcijo primerna človeka. To sta »vodja« SKS Jos. Drofenik in dr. Vošnjak. Ko je ob priliki otvoritve ljutomerske železnice dospel dr. Cekin na Štajersko, je telegrafično pozval ta dva gospoda na razgovor. In Drofenik ter Vošnjak sta se udala. Zerjav, Drofenik, Vošnjak, dr. Lipold in Spindler so skovali načrt, da se vsaj del SKS pristašev prikloni k Zerjavovi stranki. Sklenili in dogovorili so se: Vošnjak kot l. podpredsednik SKS skliče ponovni zbor oblastnega načelstva štajerske SKS. Na ta zbor se povabijo samo zaupniki Drofenikove »linije«. Pučjeva kandidatura se prekliche, a izsili se sklep, da stranka pristopi k Zerjavu. Določili so besedilo izjave, katero naj Drofenik prečita na zboru 6. decembra. Drofenik in Vošnjak sta kot Zerjavova emisarija medtem pridno obisko-

vala posamezne člane oblastnega odbora SKS, pisarila sta jim tudi »ljubezniva« pisma. Člani, o katerih se je znalo, da so odločno proti Zerjavu, niso bili vabljeni. Tako so izgledale predpriprave za novi zbor zaupnikov SKS v Mariboru.

Pride usodni 6. december. V Narodnem domu so zbrani moške obeh struj. Načelnik Lipovšek in Mermolja sta protestirala, da si je podpredsednik Vošnjak prilastil pravico sklicati ponovni zbor zaupnikov in da je povabil skoro samo take, o katerih je pričakoval, da bodo šli z njim. Prerekanje postaja vedno hušje. Videlo se je, da Drofenik in Vošnjak ne bosta prodrli. V tem momentu izvele Drofenik iz žepa kos papirja, na katerem je bila s strojem pisana neka izjava in na kateri so tudi podpisani bili »napravljene s strojem«. Izjava v glavnem pravi, da Drofenikovi pristaši v SKS ne odobravajo, da bi »Kranjce« Pučelj bil nosilec liste na Štajerskem. Kot drugi glavni argument »izjave« se navaja dejstvo, da SKS ne sme odobravati separatistične politike, katero vodijo klerikalci in Hrvatje. Drofenik naglašja, da se mora SKS protiviti berbi, ki jo klerikalci vodijo proti Pašiču (nacional. bloku) in proti velsrbski ustavi. Vsled tega izjavlja Drofenikova skupina, da se pridruži Zerjavu in si osnuje lastno stranko. Lipovšek in tovariši so ugovarjali, več navzočih je protestiralo, ker niso dali podpisa, a so kljub temu njih imena natiskana na izjavi.

Ko je Drofenik videl, da nima večine, je vstal in pozval »svoje«, da zapustijo sejo. Z njim so odšli: Vošnjak, inženir Lupša (ki se je pulil za mesto SKS liste), gornjeradgonski trgovec Korčec, radenski Zemljič in še par drugih. Večina je ostala.

Tako izgleda dejanski cela zadeva. Kot kronisti beležimo vse to, da ne bo kdo mislil, bogve kak dober »kšeft« je napravil dr. Cekin z Drofenikom. »Jutro« pa bo seveda naprej lagalo. — Kakor izvemo, oficialna (stara) SKS vztraja na Pučjevi kandidaturi na Štajerskem. Menda se tej listi pridružijo tudi narodni socialisti.

* * *

š Celje. Podružnica »Slovenčev« uprave sprejema novoletna voščila za novoletno številko »Slovenec« vsak dan pri »Belem volku«. Opozarjamo na to p. n. trgovce in obrtnike, ker je ta reklama zelo ugodna.

š Poročil se je v Ptuj 7. t. m. g. Ognje-slav Skaza z gospodično Marico Pal. Bilo srečno!

š Rogaška Slatina. Dne 15. decembra, to je prih. ponedeljek popoldne ob dveh se vrši javna dražba stavbenega posestva, ki meri 84 arov 68 m². Odaljeno je od zdravilnih vrelcev štiri minute. Leži v lepi, sončni dolinici. Primerno je za pozidanje hotela ali za eno ozir. dve vili. Interesenti povabljeni, kajti Slatina je in ostane biser Jugoslavije. 7801

š Oproščen je bil dne 5. decembra 1924 pri okrožnem sodišču v Celju trgovski potnik Jurij Skamen iz Soštanja. Vsa vprašanja o krivdi so bila zanikana. Objavljamo zaradi tega, ker smo svoječasno prinesli tozadevno notico o krivdi imenovanega, ki pa je bil zdaj pred sodiščem oproščen.

š Miklavžev večer, ki ga je priredila Jugoslovanska strokovna zveza 7. t. m. v Celju, je privabil toliko občinstva, da je bila dvorana »Belega vola« natlačeno polna. Obdarovanih je bilo poleg večjih in orlovskega narasčaja 137 otrok, članov J. S. Z., z lepimi darili.

š Premeten goljuf. V Slavenski banki in v Ljubljanski kreditni banki v Mariboru se je pojavil elegantni možki in se predstavil za pooblaščenca zastopnika periodičnega lista »Ekonomista«, revija za pronisanje bankarskih trgovskih in industrijskih interesa, uprava v Zagrebu, Samostanska ul. 8/II. Imel je s seboj naročbene originalne liste, ki jih je očitno v upravi ukradl. Na podlagi teh naročenih listov je izvalil od Ljubljanske kreditne banke 1200 Din, od Slavenske banke pa 200 Din. Sele po odhodu »zastopnika« sta obe banki takoj opazili, da je naročnina že davno izplačana. »Zastopnika« seveda že nikjer ni bilo.

Koroške novice.

k »Primita tatu!« Da oslabe vesti, ki prihajajo v svet o vsiljevanju ponemčevalne politike v cerkve po koroških slovenskih župnijah, je zagnala sedaj Šumijeva »Bauernzeitung« v svet krik, da se godi krivica v cerkvah — Nemcem in »vindišč-ljudem! Na Koroškem da je 80 far, kjer slovenska duhovščina zabranjuje vstop nemškemu jeziku. »Koroški Slovenec« odgovarja na to hinavščino v svojem uvodniku dne 3. dec. t. l.: »V naših slovenskih farah ni bilo nikjer in nikoli rednih nemških pridig, kakor v nemških farah, recimo v Špitu, nikoli ni bilo slovenske. Slovenci v cerkvi nismo nič spreminjali, spreminjali ste le vi, sosedje, in še spreminjate ter pravite, da je vaša pravica! V naših slovenskih krajih sploh ni Nemcev, razun uradnikov in učiteljev, in kjer jih je, imajo od nekdanj svojo obilno mero pravice: v Velikovec so Nemci in tu nikdar ni bilo slovenskih pridig. Noben župnik se ni upal slovensko besedo spraviti na leco, četudi je tu poslušalec Slovenec iz okolice. Naši ljudje v št. Jakobu ob cesti zastoj prosijo za slovenske

pridige župnika, ki slovenski zna, a je ljudem odgovoril, da jim ustreči ne more. Politična stranka mu je prepovedala! V Vetrinju je slovensko ljudstvo prosilo, naj se župnik oziroma nanje, tudi zastopnik. Ko se je zadnjič vršil misijon, se je nemški pridigoval klopem, ker Slovenci niso prišli, nemške pridige poslušati. Nemški župnik v prazni cerkvi, ljudstvo pa dozoreva ne za nemško krščansko-socialno stranko, marveč za verske nasprotnike.

Za božične praznike

ima v slajni izbiri po presenetljivo nizkih cenah vsa izborna oblačila, kakor suknje, obleke, potem perilo, kravate in sploh vse modne potrebščine

Drago Schwab v Ljubljani.

Ljubljanske novice.

Ij Narodni muzej je za splošen, brezplačen poset odprt le še prihodnjo nedeljo (14. t. m.). Preko zime ostane potem muzej ob nedeljah radi pomanjkanja kuriva zaprt; spomladno otvoritev bomo pravočasno naznanili.

Ij Zaščita stanovanjskih najemnikov. Vse strokovne organizacije, ki so zainteresirane na zaščiti stanovanjskih najemnikov, prosimo, da bi poslate v ponedeljek dne 15. t. m. svoje zastopnike na sestanek, ki se vrši ob 19.30 v salonu restavracije pri »Mraku« na Rinski cesti.

Ij Za svečano zabavo častnikov ljubljanske posadke dne 17. t. m. so se razposlala vabila. — Osebe, katere želijo posetiti to zabavo, a niso prejele vabila, se naprošajo, da čim prej pošljejo upravnemu odboru častniškega doma svoje ime in točen naslov. Častniki v rezervi, pokoju in v ostavki imajo vstop brez posebnega vabila. Obleka: frak, odnosno svečana uniforma izven ustroja.

Ij Umrli so v Ljubljani: Franciška Šarič, majorjeva vdova, 66 let. — Ana Zabukovec, hči babice, 15 let. — Alojzij Thoman, državni uradnik v pok., 43 let. — Lucija Zupančič, mestna uboga, 47 let.

Ij Sneg. Lastniki in oskrbniki hiš ter lastniki zemljišč, ležečih ob javnih cestah, se opozarjajo, da po § 82. cestno-policijskega reda dolžni, kadar zapade sneg, nemudoma ga odstraniti s hodnikov in zraven padajočih cestnih jarkov vzdolž svojih posestev in da morajo, če radi tega polzi ali ako se napravi poredica, takoj posuti hodnike s peskom, pepelom ali kakim drugim primernim materijalom. Kadar zapade sneg ali se napravi poredica ponoči, morajo biti hodniki osnaženi in posuti vsaj do 7. jutranj. Pri neprestanem sneženju naj se hodniki večkrat na dan osnažijo in tako posipajo, da ne bo nevarnosti za pešce. Z dvorišč se sneg in led ne sme odkladati na cesto, temveč se mora odvažati v Ljubljano ali na odkazane prostore. Sneg, ki sam zdrži ali se pomoče s streh, morajo hišni posestniki nemudoma ob svojih stroških zvoziti s ceste. Ob južnem vremenu naj se hodniki po potrebi večkrat na dan očistijo luž in blata. Kršitelji teh določb bodo kaznovani po § 117 cestnopolicijskega reda z globo do 1000 Din ali z zapornico do 14 dni, vrhutega bo pa dal mestni magistrat izvršiti opuščenca ali površno izvršena dela ob njihovih stroških.

Ij Zlobni g. Krapež. Včerajšnjega protestnega zborovanja slovenskih vseučilišnikov na ljubljanskem vseučilišču se je moglo udeležiti le neznatno število naprednjakov in orjunašev. Odkar se mora namreč vsak, kdor hoče vstopiti v vseučiliško poslopje, izkazati z vseučiliško dijaško legitimacijo, je dostop za omenjene gospode zelo težaven, ker ima večino njihovih legitimacij »spravljenih« splošno znani in priljubljeni ljubljanski restavrat g. Krapež.

Ij Mestna zastavljavnica naznanja, da se vrši tomesčna dražba aprila 1924 zastavljavnih predmetov 18. t. m. ob treh popoldne.

Ij Zahvala. Delavstvo v Polakovi tovarni — Indus d. d. — mi je v moji bolezn darovalo 534.75 Din. Za velikodušni dar za iskreno zahvaljujem. Bog plačaj! Franjo Hafner.

Ij Pojasnilo. Glasom določil § 221. k. p. r. se dovoli vsakemu obtožencu osemndnevni pripravljalni rok za porotno obravnavo. Ta osemndnevni rok se šteje pričenši od dneva dostavitve vabila k razpravi pa do razprave. Z dovoljenjem obtoženca se ta rok tudi lahko skrajša in se vrši obravnavo v krajšem času. To določbo sta uporabila tudi obtoženca Marčan in Grobelnik, proti katerima je bila določena porotna razprava za soboto. Sodisce je njihovi zahtevi na podlagi omenjene določbe moralo ugoditi in je vsled tega ta obravnavo v tem zasedanju odpadla. Vabilo pa se je zakasnelo radi tega, ker je prišel iz Belgrada tozadevni nalog za zasledovanje obtožencev prepozno. Zato pride ta zadeva na vrsto bržkone pri pomladanskem porotnem zasedanju.

Ij Žrtve žeparjev. Kakor vse kaže, so zagrebški žeparji ustanovili tudi v Ljubljani svojo ekspozituro, seveda v škodo težje založenih pasantov. Franc Marinič, trgovec od Sv. Križa pri Litiji se je včeraj napotil v Ljubljano, da si nakupi in nabavi potrebnih stvari in vzel je s seboj seveda veliko vsoto denarja, ker je upal, da ugodno proda delnice, vzel je še te. Ob 10.15 se je pripeljal v Ljubljano, se preril na peron in že na peronu sta mu dozevali dva moška precej sumljiva. Vendar se ni zanimal več za nju, čeprav sta jadrno švignila mimo njega naprej. S kolodvoza je zavil k brivcu Počkaju in plačal iz denarnice, ki jo je nosil v suknjiču. Od briveca je krenil v kavarno Union in tam sestavil nekako bilanco, koliko in za koliko si naj nabavi blaga. Segel je v žep suknje, kjer je imel denarnico z veliko vsoto in delnicami. Toda žep je bil prazen, trgovec pa ob 41.076 dinarjev. Z denarjem je bila ukradena nadalje 10 delnic Hrvatske štedionice po 914—950 Din, 20 četrtinskih delnic Istolske Hrvatske štedionice, 10 celih delnic Dalmatinske parobrodne družbe po 130 Din in 10 celih delnic Hrvatske eskomptne banke po 140—150 Din. — Tatvino je takoj naznanil policiji. Vsi znaki govore, da je bil okraden na kolodvoru, da mu je spreten žepar izmuznil listnico.

Ij Policijska kronika. Od 10.—11. so bile vložene sledeče ovadbe: 1 radi tatvine, 1 radi pijanosti, 6 radi prestopka cestno-policijskega reda, 1 radi poškodbe tujea imetja, 1 radi nedostojnega vedenja, 1 radi streljanja. Napovedane aretacije: 1 radi tatvine, 1 radi pijanosti, 1 radi nedostojnega vedenja, 1 radi pobega iz službe.

Ij Razjarjeni ribiči. Ribiči imajo tudi svoje muhe in so ljudje kot drugi, da se tu in tam skregajo in si magari skočijo v lase. V. B. in

P. J. sta lepo mirno ribarila ob Ljubljani, pa sta si že prišla navskriž; v prepiru se je B. toli raznel, da je pograbil P. klobuk in ga telebnil v Ljubljano, ki je lahko breme mirno tirala naprej. P. pa ne bodi len, je udaril B. s trkom in mu strgal telovnik. Kako sta se in kako se bosta pobotala še ni znano.

Ij Tatvina. V gostilno pri Sokliču se je ponoči vthotopil neznanec ter iz sobe Josipine Soklič odnesel zlato zapestno uro in zlato zapestnico, last njene sestre Marije, poročene Juvan. Marija je oškodovana za 5000 dinarjev.

Gospodinjski koledar

»Jugoslovenske Matice« za leto 1925 je izšel in se dobiva pri podružnicah; stane za člane 12 Din, v knjigarnah za nečlane 16 Din. — Ljubljanski člani ga dobe v pisarni Jugoslovenske Matice, Pred školijo št. 21, I. nadstropje.

Naznanila.

V društvu »Soča« v Ljubljani predava v soboto dne 13. t. m. v salonu pri »Levu« g. Ante Mervi, ravnatelj meščanske šole v Ribnici, o temi: »Vzroki svetovnih katastrof (vojne)«. — Člani in prijatelji društva »Soča« udeležite se polnoštevno tega lepega zgodovinskega predavanja. Začetek ob pol 21 zvečer. Vstop vsem prost.

Marionetno gledališče. Českoslov. Obce v Narodnem domu v Ljubljani igra v nedeljo, 14. t. m., »Marbuel«. Začetek točno ob 16. uri. Vstopnina dobrovoljna. V kritje velikih režijskih stroškov prosi se za izdatno podporo.

Tržič. Društvo sv. Jožefa v Tržiču je priredilo 7. in 8. decembra v Našem domu igro »Dekle z biseri«. Igro so zelo dobro uprizorili, za kar gre velika zasluga režiserju. Oblike so bile izposojene od narodnega gledališča v Ljubljani.

Društvo najemnikov za Slovenijo vabi člane na redni občni zbor, ki se bo vršil v soboto, dne 20. decembra 1924 ob pol 8 zvečer v veliki dvorani Mestnega doma z nastopnim dnevnim redom: 1. poročila; 2. določitev članarine za l. 1925; 3. volitve; 4. slučajnosti. Društveni člani se naprošajo, da prinesejo članske legitimacije s seboj v dokaz, da imajo na občnem zboru volilno pravico.

Narodno gledališče v Ljubljani.

Drama.

Začetek ob 8. uri zvečer.

Petek, 12. dec.: SUMLJIVA OSEBA. Red C. Sobota, 13. dec.: PAGLAVKA. — Red D.

Nedelja, 14. dec. ob 3. uri pop.: MOGOČNI PRSTAN, mladinska predstava. — Izven.

Ob 8. uri zvečer: DANES BOMO TIČI. — Izven.

Ponedeljek, 15. dec.: SUMLJIVA OSEBA. — Red B.

Opera.

Začetek ob pol 8. uri zvečer.

Petek, 12. dec.: — zaprto.

Sobota, 13. dec.: LOPUDSKA SIROTIČA. — Red E.

Nedelja, 14. dec.: ob 3. uri pop. CAVALLERIA RUSTICANA. — V VODNJAKU, ljudska predstava pri znižanih cenah. — Izven.

Gesluje tenorist Ado Darian.

Na željo skladatelja g. F. S. Vilharja, ki ostane do nedelje še v Ljubljani, se poje v soboto mesto naznanjene opere Rigoletto opera »Lopudska sirotičica« za red E.

Socialni vestnik.

s Praški občinski svet za varstvo najemnikov. Praški mestni občinski svet je v svoji zadnji seji sklenil izjavo, v kateri se izraža proti vsakemu poslabšanju zakona v varstvo najemnikov in proti zvišanju najemnin. Dalje je občinski svet sklenil, da se sprejme v mestni investicijski proračun za leto 1925 vsota 25 milijonov kron za zgradbo občinskih stanovanjskih hiš. Magistrat povabi zastopnike industrije, bank in drugih podjetij na pogajanja zaradi zgradbe stanovanjskih hiš za njihove nastavljenice. Dalje bo občina pospeševala zgradbo stanovanjskih hiš s prodajo stavbišč na obroke in pod drugače ugodnimi pogoji stavnim družbam, z brezplačno izdelavo načrtov in proračunov tudi zasebnikom itd. Od vlade bo občina zahtevala, da prevzame delno jamstvo za izredne kredite v svrhu zgradbe stanovanjskih hiš.

s Pomanjkanje stanovanj v Parizu. Pariški generalni svet se je te dni pečal z vprašanjem stanovanjske stiske. Tačas nedostaja v Parizu približno 70.000 stanovanj. Razen tega stalno stanuje po hotelih 350.000 podnajemnikov. Generalni svet proučuje načrt, po katerem zgradi občina do l. 1932. 35.000 stanovanj.

Po svetu.

sv Umrli je v Gradu profesor na tehnični visoki šoli Franc Drobny, star 62 let.

sv Spominski dar Matteottijevim otrokom. Tajništvo italijanske unitarske socialistične stranke je te dni izročilo otrokom umorjenega poslanca Matteottija v šestih velikih zvezkih sozalne izjave, ki so došle povodom Matteottijevega umora iz celega sveta. Izjav je nad 8000. Matteottijevi vdovi so pa izročili pokojnikov portret, ki ga je izvršil delavec-umetnik Zannoni, ter kito evetk iz svile, ki so jih zanjo izdelale delavke »Finale Emilia«.

sv Ravnatelj monakovske zvezdarne. Ravnatelj zvezdarne v Monakovem prof. dr. R. v. Seeliger je umrl.

sv Spalni vozovi III. razreda na českoslovaških železnicah. Českoslovaško železniško ministrstvo se pogaja z mednarodno družbo spalnih voz za uvedbo spalnih voz III. razreda na českoslovaških železnicah.

sv Cadorna zopet v službi. Grof Cadorna je s kralj. odlokom zopet pozvan v službo v činu armadnega generala.

Meteorološko poročilo.

Ljubljana 305 m n. m. viš.

Normalna barometrska višina 736 mm.

čas opazovanja	baromet. vis. v mm	term. v C	rel. vlaž. v C	nebo, vetar, obl.	padavine v mm
10/12, 21 h	745.4	1.0	0.6	obl. s. v.	
11/12, 7 h	744.9	0.9	1.1	obl. s. v.	0.0
11/12, 14 h	743.8	1.1	1.2	obl. v.	

Jutranja zvezda.

Napisal H. Rider Haggard. Iz angleščine prev. Peter M. Cernigoj.

(Dalej)

42

»Kakor sem ga videla jaz v krogli,« ga je prekinila Meritra. »Ali je tudi tebi vrgel kaj v glavo, o Abi?«

»Ne, ženska, huje je ravnal z menoj, govoril mi je. Dejal je: »Ti, moj brat, ki sem ti odpustil vse grehe, ti in ona ženska, ona kača, ki sem jo grel na svojih prsih, in tvoj služabnik, oni čarovnik s črno dušo, njen pomočnik, ste me bednega usmrtili in zaprli kraljico obeh dežel, Amenovo kraljevsko dete, tja v stolp, kjer gladuje s plemenito gospo Asto, dokler ne umrje ali ne vzame tebe za moža — ti, njen stric, ki iščeš njene lepote in mojega prestola. Sporočilo imam zate od bogov, ki si zapisujejo vse to v svoje večne knjige za dan sodbe, ko se bomo vsi sešli in razpravljali o svoji pravdi pred njimi in bo na desni stal odrešenik Osiris in na levi požiravec duš.«

To-le sporočilo ti prinašam, o Abi: Ko se bo daniilo, pojdi v Sekhetin templj. Tamkaj najdeš kraljevsko lepoto, ki jo želiš. Vzemi ga, da ti bo žena, kakor želiš, zakaj ne bo te zavrnil. Poroči se s to lepoto kar najslavesneje pred očmi vsega Egipta in vladaj po pravo tega kraljevskega bitja, dokler ne srečaš Ramesa, sinu Mermesovega, katerega si tudi umoril, in z njim nekega berača, ki ima drugo sporočilo zate, o Abi. Odpluj po Nilu do Theb in položi to moje telo v krasno grobnico, ki sem si jo bil pripravil, in sedi na moj stol in stori, kar ti kraljevska lepota, ki si jo poročil, ukaže, kakaj pokoren ji boš. Toda hiti, hiti, Abi, da si sam izkoplješ grobnico, in jo zgradi blizu mene, zakaj ko umrješ, te bo

ta moj Ka hodil obiskovat, kakor te je obiskal nocoj.«

Nato je Ka ali faraonovo truplo — ne vem, kaj je bilo — nehajo govoriti in je ležalo tamkaj ter strmelo vame s svojimi mrzlimi očmi, dokler niso slednjič vstopili duhovci mojih štirih sinov, ki so umrli, v seboj ter dvignili telo in ga odnesli. Zbudil sem se, trepetajoč kakor trst v vetru, in sem pribežal semkaj po teh tisoč stopnicah, da te najdem v prepiru s to zanikarno lažno, staro copato rajnega faraona, ki sem jo pred mnogimi leti vrgel s svoje noge.

Meritra je hotela nekaj odgovoriti, ker ni ljubila takih prišakov, toda moža sta jo tako strupeno pogledala, da je njena jeza zmrazila in je molčala.

Razložil mi to prikazen, človek, in urno, ker me strah preganja, je nadaljeval Abi. »Če ne moreš, ti vzamem vse službe in denem te tvoje kosti pod šibe, dokler ne najdeš zopet svoje modrosti. Ti si me speljal na to pot in, pri bogovih, varno me boš vodil po njej, ali pa boš umiral v kapljicah.«

Ko je Kaku uvidel resnost nevarnosti, je postal hladen in prebrisan.

Resnica je, o princ, je rekel, da sem te jaz zvedel na pot, to visoko in jasno pot, in resnica je tudi, da sem te od vsega početka vodil varno po njej. Ko bi ne bilo mene in mojega nasveta, bi ti bil že zdavnaj pozabljen izdajavec. Spomni se tiste noči v Tebah, ko si v svojem napuhu želel zadeti faraona v srce, in kako sem ti zadržal roko, spomni se, kolikokrat je bila moja modrost tvoja vodnica, dočim bi se bil sam, prepuščen svojemu naglemu brezumju, zmotil in pogubil. Bes je dalje, princ, da boš tudi v bodoče, kakor doslej, z menoj in po meni stal ali ležal. Če pa sodiš drugače, tedaj si najdi modrejšega moža, ki te bo vodil, in čakaj konca. Vseh šib

Egipta ne boš mogel zlemiti na mojem hrbtu, o Abi. Ali naj torej govorim, ki edini imam skrivno vedo, ali si hočeš iskati drugoga svetovavca?«

Govori dalje je odgovoril Abi mračno. »Midva sva ribi v isti mreži in imava isto usodo do konca; sklenila bova ali na Setovem ražnju ali pa v mestnem egipčanskem ribniku. Ne boj se, kar sem ti obljubil, boš sprejel, če ti bom mogel dati.«

Pravkar si mi obljubil šibe, je pripomnil Kaku, spuščil obraz in si del ostank svoje lasulje na plešasto glavo. »A pustiva to! Kar se tiče tvojih sanj, menim, da pomenijo dobro. Kako je prišel faraon k tebi? Ne kot živ duh, marveč v podobi mrtvega moža! In kdo se meni za mrtvake?«

Jaz na primer, če mi obmetavajo usta z drobič kristala, ga je prekinila Meritra, ki si je izmivala rane v posodi vode.

Da bi ti vsaj bili prerezali jezik namesto ustnic, ženska, je godrnjal Abi. Nadalfuj, Kaku, in se ne meni zanj.

Kakšno je bilo njegovo sporočilo? je govoril dalje čarovnik. Da boš poročil njeno egipčansko veličanstvo in vladal z njevo pravico ter sedel na prestolu kraljev. Ali ni vse to prav tisto, česar si želiš, in po čemer si stremel vsa pretekla leta?«

Da, Kaku, toda ti pozabljaš onih besed o Ramesu, o grobu, ki ga moram izkopati, in vse drugo.«

Rames? Meritra ti bo znala praviti o njem, princ. On je tisti prismojeni mladi grof, ki je umoril princa iz Keša in ki ga je Neter-Tua poslala daleč v Južne dežele, da barbari opravijo tamkaj z njim brez zgledovanja. Če se sploh kedaj vrne s tistim beračem in napovedanim poročilom, kar je neverjetno, mu moreš ti odgovoriti z vrvjo, ki jo zasluži.«

»Ah, Kaku, kako mu pa bo odgovorila kraljica? Ljudje pravijo —«

»Laži, same laži, princ. Takoj bi ga bila dala umoriti, če bi ne bila posredovala Mermes in njena rednica Asti. Ta Rames ima v žilah kraljevsko kri zadnje dinastije in Amenova zvezda ni taka, da bi trpela tekmeča na svojem nebu, razen, če je to njen zakoniti gospod, kar bo tvoj delež. Če ti Rames, ali tisti umazani berač, prinese tako sporočilo, se bo glasilo, da si kralj v Kešu in Egiptu hkrati, in potem ga lahko umoriš in prevzameš dediščino. Rames je figa in berač nje pececljk.«

Morda, je odgovoril Abi bolj prijazno, vsaj bati se mi ga ni. Toda kaj meniš o faraonovem pripovedovanju o grobovih?«

Ker je mrtev, o princ, je le naravno, da se misel Kaja mudi pri grobovih in njegovem lastnem pogrebu, in to politično zadevo mu moremo mirno prepustiti. Razen tega je bila prerokba pravilna, ker moramo slednjič vendarle vsi priti v grob, zlasti tisti, ki smo videli naraščanje Nila več kot šestdesetkrat — kakor jaz, je naglo pristavil. »Kadar pridemo v grob, bo čas, da se pečamo s posmrtnimi zadevami; dotlej pa bodimo zadovoljni z življenjem in z dobrotami, ki nam jih deli, kakor na primer s prestoli in z ljubeznijo najlepše ženske na svetu in z drugimi takimi rečmi. Zanj svoje žito, kadar je zrelo, princ, in ne skrbi za pridelek prihodnjega leta ter ne ugibaj, ali je faraonov Dvojnik v grobu bel ali črn kruh. Faraonova — ali Amenova — hči bodi tvoja skrb, ne pa njegov duh.«

Da, dobri tolažniki, je rekel Abi, ona je moja skrb. Pa še eno vprašanje! Zakaj je ta prokleta mumija govorila večsi o njem in ne o njej — v mojih sanjah, menim — kakor da ni ženska marveč nekaj drugega?«

Gospodarstvo.

Produkcija premoga v mesecu marcu 1924.

V teku meseca aprila t. l. se je nakopalo v celi državi 303.779 ton premoga napram 379.446 ton v mesecu marcu t. l., 383.513 ton v februarju t. l. ter 380.708 ton v januarju t. l. Od celokupne produkcije odpada na črni premog 8880 ton, na rjavi premog 227.136 ton ter na lignit 67.761 ton.

Delež Slovenije na produkciji premoga v celi državi znaša 136.937 ton, kar pomeni 45 odstotkov produkcije v celi državi. Sloveniji sledi Bosna in Hercegovina, kjer se je nakopalo 88.873 ton ali 27 odstotkov celokupne produkcije. Še manjši je delež Srbije, ki dosega 44.521 ton ali 14,6 odstotka. V Hrvatski s Slavonijo je bilo proizvedenih 23.572 ton ali 7,8 odstotka produkcije v celi državi. Dalmacija je dala 9873 ton in je njen odstotni delež pri produkciji premoga v celi državi bil samo 3,2.

Od celokupne produkcije, kakor tudi od zaloge na dan 31. marca 1924, ki je znašala 148.170, se je oddalo: državnim železnicam 110.949 ton, ostalim železnicam 830 ton, vojni mornarici 706 ton, privatnemu brodarstvu 11.445 ton, industriji 115.630 ton ter raznim 21.152 ton.

Izvozilo se je v aprilu t. l. 11.434 ton. Lastna poraba pri premogovnikih je znašala 40.732 ton. Skupno se je torej oddalo 312.878 ton.

Slovenija je od svoje produkcije v mesecu aprilu t. l. ter od zalog na dan 31. marca t. l. oddala: državnim železnicam 55.754 ton, privatnim železnicam 160 ton, privatnemu brodarstvu 900 ton, industriji 38.276 ton ter raznim 10.267 ton. Izvozilo se je iz Slovenije v teku meseca aprila t. l. 8.522 ton premoga. Rudniki so pa porabili 18.933 ton. Skupna odjava v aprilu t. l. je torej znašala 132.812 ton.

Zaloge premogovnika na dan 30. aprila t. l. so bile v celi državi 139.069 ton in sicer v Srbiji 42.148 ton (31. marca 44.793 ton), v Bosni in Hercegovini 26.649 ton (31. marca 30.600 ton), v Dalmaciji 24.891 ton (31. marca 30.901 tona) in v Hrvatski Slavoniji 14.293 ton (dne 31. marca 14.823 ton).

Povprečno je bilo pri premogovnikih zaposlenih v aprilu t. l. 32.232 oseb, kar pomeni napram marcu t. l. nazadovanje za 1233 oseb.

V Sloveniji je bilo v premogovnikih zaposlenih 13.514 delavcev, v Srbiji 6500 delav-

cev, v Bosni in Hercegovini 6089 delavcev, v Hrvatski s Slavonijo 5140 delavcev ter v Dalmaciji 989 delavcev.

g Carinski dohodki v tretji desetini meseca novembra 1924. V tretji desetini meseca novembra t. l. so znašali carinski dohodki 47.923.304 Din napram 53.198.726 Din v tretji desetini meseca novembra lanskega leta. — Skupno so dosegli carinski dohodki v teku meseca novembra t. l. 140.020.665 Din, medtem ko so bili v mesecu oktobru tega leta 169.026.436 Din. — Carinski dohodki so dali v prvih osmih mesecih tekočega proračunskega leta, t. j. od 1. aprila 1924 pa do 1. decembra 1924, leta 1144.784.787 Din napram 1178.478.865 Din.

g Izmenjava bankovcev. Kakor poročajo iz Beograda, je finančno ministrstvo odredilo, da se po novem letu 1925, ne bodo več izmenjavali stari bankovci po 5, 10 in 20 Din.

g Belgrajski velesejem. Ministrstvo trgovine in industrije so obvestili, da se bo vršil prvi belgrajski velesejem koncem prihodnjega leta.

g Poštočkovni promet v oktobru t. l. Iz podatkov poštnega ministrstva je razvidno, da se je izvršilo v teku meseca oktobra t. l. pri vseh poštočkovnih zavodih v državi v teku meseca oktobra t. l. vplačil v skupnem znesku 1635.254.233 Din, izplačil pa za 1599.947.036 Din. Skupni promet je torej znašal 3235,2 mil. Din napram 3018,3 mil. Din v mesecu septembru t. l. ter 2843 mil. Din v mesecu avgustu t. l. — V prvih desetih mesecih t. l. je dosegel poštočkovni promet 26.142 mil. Din. V celotnem lanskem letu je dosegel poštočkovni promet 26.399 mil. Din.

g Koliko je plačala v avgustu t. l. Slovenija davkov. Iz podatkov finančnega ministrstva posnemamo, da je v teku meseca avgusta t. l. plačala Slovenija neposrednih davkov in pribitkov 7.522.922 Din (od 1. aprila t. l. pa do 31. avg. t. l. skupaj 36.225.197 Din), od prometnih ustanov 4.565.657 Din (od 1. apr. do 31. avgusta t. l. 23.473.144 Din), od gospodarskih ustanov 77.146 Din (od 1. aprila do 31. avgusta t. l. 346.714 Din), od državnih nepremičnih posestev 2.169.283 Din (od 1. apr. do 31. avgusta 11.996.298 Din), od kapitalov in fondov 7498 Din (od 1. aprila do 31. avg. t. l. 66.530 Din) ter raznih manjših dohodkov dala 933.062 Din (od 1. aprila do 31. avgusta t. l. torej v prvih petih mesecih proračun-

skega leta 1924-1925 skupaj 6.218.182 Din). Upoštevati je treba, da tu niso naštetni vsi državni dohodki iz Slovenije.

g Odgovorna trgovska pogajanja z Avstrijo. Ker je odpotoval vodja avstrijske delegacije v Rim, se je vrnila naša delegacija nazaj v domovino. Tako so pogajanja za sklenitev trgovske pogodbe z Avstrijo prekinjena oziroma odgovorna.

g Zvišanje cen premoga na Poljskem. Ker so lastniki premogovnikov zvišali delavske mezde, je gornjeleski premogovni trust zvišal cene za notranji trg in za izvoz v Gdansk. Nasprotno so cene za izvoženi premog ostale iste.

g Naš blagovni promet s Trstom. Statistični podatki kažejo, da je dosegel naš blagovni promet s Trstom v prvih devetih mesecih t. l. 2.517.117 met. stotov napram 2.598.354 met. stotov v istem razdobju lani. Iz tega je razvidno, da se je zmanjšal za 3,2 %.

Bozre.

1. decembra 1924.

DENAR.

Zagreb. Italija 286,80—289,80 (286,80—289,80), London 312,50—315,50 (311,50—314,50), Newyork 66,15—67,15 (65,80—66,80), Pariz 3,60—3,65 (3,5850—3,6350), Praga 2,0050—2,0350 (1,9910—2,0210), Dunaj 0,0932—0,0952 (0,0927—0,0947), Curih 12,8950—12,9950 (12,84—12,94). Efekt. dol. 65,25—66,25.

Curih. Belgrad 7,75 (7,75—7,85), Budimpešta 0,0070 (0,006950—0,007050), Berlin 1,229 Italija 22,35 (22,30—22,35), London 24,2550 (24,50—24,27), Newyork 516,20 (516,20—516,70), Pariz 27,65 (27,81—27,87), Praga 15,5725 (15,5250—15,60), Dunaj 0,007250, Bukarešt 2,6750 (2,60—2,70).

Dunaj. Devize: Belgrad 1067, Kodanj 12530, London 333700, Milan 3049, Newyork 70935, Pariz 3810, Varšava 13620. Valute: dolarji 70460, angleški funt 331900, francoski frank 3765, lira 3030, dinar 1059, češkoslovaška krona 2128.

Praga. Devize: Lira 146,5, Zagreb 507/8, Pariz 1827/8, London 159,30, Newyork 33,90.

Zagreb. Hrvatska eskomptna banka Zagreb 109—110, Hrv. slav. zem. hipot. banka Zagreb 58,50—60, Jugoslovenska banka Zagreb 101—101,50, Ljubljanska Kreditna banka Ljubljana 223, Prva hrvatska štedionica Zagreb 875—900, Slavenska banka Zagreb 85, Dioničko društvo za eksploatacijo drva

Zagreb 70—72,50, Hrv. slav. d. d. za ind. šecera Osijek 770—790, Narodna šumska industrija Zagreb 55, Guttman 760—775, Slavonija 68, Trboveljska premogokopna družba tu 400—415, Vojna odškodnina 123,50—124, 7% drž. inv. posojilo 64,50—66.

VREDNOSTNI PAPIRJI.

Ljubljana. Celjska posojilnica d. d. Celje 209—216, Ljubljanska kreditna banka Ljubljana 222 (denar), Merkantilna banka Kočevje 125—128, Prva hrvatska štedionica Zagreb 800—900, Strojne tovarne in livarne Ljubljana 130—148, Trboveljska premogokopna družba Ljubljana 445 (blago), »Split« anon. družba za cement Portland Split 1400—1420, »Nihag« d. d. za ind. i trg. drvom Zagreb 63 (blago), 41/2% kom. zadolžnice Kranjske deželne banke 90 (blago).

Dunaj. Zivnostenska banka 811.000, Alpin 394.000, Greinitz 155.500, Kranjska industrijska družba 800.000, Trboveljska družba 448.500, Hrvatska eskomptna banka 113.500, Leykam 175.000, Hrvatsko-slav. dež. hip. banka 62.000, Guttman 380.000, Mundus 855.000, Slavex 235.000, Slavonija 68.500.

BLAGO.

Ljubljana. Les: Bukovi hlodi od 3—6 m dolžine, beli, brez srca, brez grč, ogledano, za 100 kg, fko meja, 10 vag. 47,50—50,— (zaključek 47,50), hrastovi hlodi od 2,50—3 m, od 60 cm premera naprej, I. vrsta, ogledani, za m³, fko meja, 1 vag. 1000—1050 (zaključek 1000), hrastovi hlodi od 2,50—3 m, od 60 cm premera naprej, II. vrsta, ogledani, za m³, fko meja, 1 vag. 700—750 (zaključek 700), hrastovi železn. pragovi, 250, 25×15, fko nakladalna postaja, za komad 48, brusni les, po uzancih Ljubljanske bozre, fko meja 240. — Zito in poljski pridelki: Pšenica domača, fko Ljubljana 420, pšenica bačka, par. Ljubljana 465, koruza nova, def., fko Klenak, že v Ljubljani 175, koruza nova, par. Mitrovica, gar. 185, oves bački, fko Ljubljana 360, Laneno seme, fko Čakovec, dob. jan., 1 vag. 675—680 (zaključek 675), moka pšenična, bačka, 0, fko Ljubljana 680, otrobi drobn, fko Ljubljana 212,50, otrobi srednje debeli, fko Ljubljana 240. — Stročnice, sadje: Fižol ribničan, očiščen, b/n, fko Postojna trans. 505, fižol prebeličar, očiščen, b/n, fko Postojna trans. 580, fižol mandolon, očiščen, b/n, fko Postojna trans., 1 vag. 450—480 (zaključek 477,50), jabolčna marmelada v zabojih, fko Čakovec 2400.

Novi Sad: Pšenica 400—405, koruza 177 do 180, moka bazis »0« 595, otrobi 165, fižol 430. Položaj neizpremenjen.

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica Din 1,50 ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši 5 Din. Oglasi nad devet vrstic se računajo višje. Za odgovor znamkol

Koruzo

zdravo, novo blago, se zopet dobi v vsaki množini pri FRAN POGACNIK, Ljubljana, Dunajska cesta št. 36.

Trapist kilogram po 25 Din, in ČAJNO MASLO kilogram po 55 Din, pošlila po povzetju v vsaki množini Mljekarska udruga v Virovitici. 7742

Proda se LES

250 do 300 plm³ stoječega smrekovega lesa, dobrega za na žago in tesaarje. Družba se vrši 15. t. m. na licu mesta v Tiri, 1 uro nad žel. postajo Sava — ob 11. dop.

POZOR!

3 PARCELE

takoj naprodaj v najlepšem kraju Prul. Vsaka meri 503 do 600 m², cena za 1 parcelo Din 50.000. Več: Prule št. 8.

2000 kron tistemu,

kateri mi preskrbi kakršnokoli službo. Sem 40 let star, oženjen, zmogel slov., nem., franc. in angl. jezika. Isto vrsto dotičnemu, kateri vé za kraj, kjer bi se brivka obrt izplačala, akoravno kot postranski zaslužek. Dopise na upravo »Slovenca« pod »Eksistenca« št. 7772.

Za Božič in Novo leto Mamice, razveselite otroke in kupite igračne vozičke in mala kolesa, tricikelne, holenderje, stolice (zložljive tudi za mizice), šival, stroje itd. najceneje pri »Tribuna« F.B.L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovska cesta 4. 7763

Polenovka

nemočena, se dobi vsak petek, kakor tudi vse špecer. blago po najnižjih cenah pri tvrdki KOVACIČ & JAPELJ, Ljubljana — Kongresni trg.

JAVOR, JASEN, GABER, BUKVA, HRUSKA, HRAST V HLODAH (debelost najmanj 30 cm, dolžost 3 m)

KOSTANJEV LES za tani, običajno adjustiran. BUKOVA KURIVA DRVA, suha, kupuje stalno proti točnemu plačilu vaške količine FRANC KUPNIK, Podplat. 7780

OKRASKE za božično drevo

svečice, božične in novoletne razglednice najceneje v veliki izbiri IVAN BAHOVEC, Sv. Jakoba trg št. 7.

Trgovci in obrtniki, pozor! SUHO bukovo oglje

brez prahu, v vrečah in papirnatih vrečah, dobavlja iz skladišta LUDVIK ILERŠIČ, Vojaška ulica, za belgijsko vojašnico. 7778

KORUZA

NOVA, zdrava in defektna za krmo, na vagone in v manjših množinah po konkurenčnih cenah pri

Ivan Pestotnik in DRUG LJUBLJANA Resljeva cesta št. 3.

PROSTOVOLJNA JAVNA DRAŽBA

radi selitve se vrši 13. dec. ob 9. uri dop. Proda se soba in kuhinjska oprava, otroški voziček, bela postelja, razna posoda, velik zaboj, kanarčke in drugo na Ambroževem trgu 3/III. 7792

Lokal za trgovino

iščem v Kranju. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod šifro »ELIJA« št. 7775.

PERJE

kokoške, račje, gosje in gosji puh, oddaja vsako množino po zmerni ceni tvrdka

E. Vajda, Čakovec

Damske plašče

najnoviji kroji, fini in navadni, razne športne bluze, mod. krila, domače damske obleke (Hauskleid), predpasniki iz kloba, listra, šifona in kretona, tudi vse dam. perilo, kupite najceneje, ker je lastni izdelek, pri F. in L. Goričar, »PRI IVANKI«, Sv. Petra cesta 29 — Ljubljana.

UVOZNA

tvrdka lesa

želi stopiti v zvezo z resnimi tvrdkami, ki imajo svoje lastno podjetje žaganega lesa: jelke, smreke, kubovino, hrastovino itd., zlasti take, ki morejo dobaviti od 20 do 30 vagonov mesečno. — Resne ponudbe sprejema MARIO BUDA — Ljubljana, Slomškova ulica 14. 7710

Nudim vpletke (kife) lasne obroke. Barvanje las z Oreal Henna. M. PODKRAJSEK frizer za dame in gospode

Prvovrstna trgov. sodelnica manufakturstinja

išče mesta kot prva moč. Ima dolgoletno prakso in je zmožna povsem samostojnega vodstva. — Cenj. ponudbe na upravo »Slovenca« pod šifro »PRVA MOČ«. 7794

Damski klobuki

nakiteni, od 100 do 150 Din, baržunasti nakiteni od 200 do 300 Din, velour svileni po 200 Din. Ogledite si izložbo!

HORVAT, modistka — Stari trg.

Perilo za dame in gospode

Različno kombinirano perilo po najnižjih cenah Primerna božična darila

M. Alešovec, Ljubljana, Cankarjevo nabr. 1

ČAJNA ROČKA

„popolni“

ZATO V VPORABI NAJCENEJŠI IN OBENEM NAJFINEJŠI

Železni ŠTEDILNIK

prodaj. — Naslov se izve v upravi lista pod št. 7773.

PEKARIJO

vzajem v najem. Ponudbe na upravo pod: »Pekarija«.

Iščem LOKAL

v najem za trgovino meš. blaga. — Ponudbe na M. HROBAT — Prevalje, Kor.

NAJBOLJŠA

REKLAMA

so oglasi v »Slovenca«.

MERAKL

barve, žrnila, lake, kit, emajle, čopiče in zamačeno čisti firnež najboljša kakovosti nudi

Medič-Zankl družba z o. z.

Maribor Ljubljana Novi Sad
podružnica centrala skladišče
Tovarne
Ljubljana — Medvode.

Izšel je dr. Valjavec:

Slovensko-italijanski slovar.

Obsega 404 strani in okrog 5000 besed. Oblika enaka, kakor italijansko-slovenski del. Cena 70 Din trdo vezan. Prodaja KATOLIŠKA KNJIGARNA V GORICI.

Pridite! Poglejte! Občudujte!

Peri z zrakom!

Zaradi velikega navala in na željo gospodinj podaljšano za nekaj dni!

Nekdaj!

Sedaj!

Zakonito
zajamčeno!
—
Českoslovaški patent
Patent
prijavljen!

Poskusno pranje v Ljubljani

Pridite Pridite
petek, sobota, ponedeljek, dne 12. decembra, dne 13. decembra, dne 15. decembra

v dvorano »Narodnega doma« v pritličju ob 4 uri pop. ali k drugemu poskusnemu pranju ob 5 uri pop. in prinesite s seboj za vsak slučaj nekaj umazanega perila. Aparat stane 160 Din in se lahko takoj kupi in odnese. Proti zalozitvi stroškov dam aparat 24 ur na poskušanje in vrnem denar, ko bi ne ugajal.

Velik uspeh v Mariboru, Zagrebu, Subotici, kakor tudi v Českoslovaški in Avstriji.